

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

Zafer Bizim Olacaktır !

<http://www.kurtuluscephesi.com>

YIL: 16 SAYI: 85 Mayıs-Haziran 2005

Milli Krizin
Gelişme Dinamikleri
ve Solda Özerkleşme Eğilimleri

Feodal Tacirlere
Politik-Ticaret Dersleri

“Sözde Ermeni Soykırımı”
ve Sözde Ermeni Soykırımı

“Meryem Ana, İsa ve Kutsal Ruh Adına”
Takdis Edilen Helsinki Yurttaşı

“Yükselen Milliyetçilik” Karşısında
Küçük-Burjuva “Elit” Aydınları

AB Anayasa Referandumunu
AB Tipi Yeni-Sömürgeciliğin İflası

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi Savaşçıları
Hüseyin Cevahir, Leyla Doğan, Ağadede Sankaya

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu Savaşçıları
Sinan Cemgil, Kadir Manga, Alpaslan Özdoğan
Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan

TKP(ML) Kurucusu ve Önderi
İbrahim Kaypakkaya

- Sürekli milli kriz koşullarında silahlı mücadele içindeki özerk silahlı birimler kurma anlayışı üzerine bir değerlendirme. 3 MİLLİ KRİZİN GELİŞME DİNAMİKLERİ VE SOLDA ÖZERKLEŞME
- Tayyip Erdoğan ve AKP'nin temsil ettiği tüccar kesimlerinin işbirlikçi nitelikleri üzerine bir irdeleme. 8 FEODAL TACİRLERE POLİTİK-TİCARET DERSLERİ
- 1915 yılındaki Ermeni "tehcir"iyle meydana gelen insanlık trajedisi üzerinden yapılan "resmi" görüşlerin "söz savaşları" üzerine bir değerlendirme. 15 "SÖZDE ERMENİ SOYKIRIMI" VE SÖZDE ERMENİ SOYKIRIMI
- "Globalist" küçük-burjuva entelektüeli Murat Belge'nin Erivan macerası. 23 "MERYEM ANA, İSA VE KUTSAL RUH ADINA" TAKDİS EDİLEN HELSİNKİ YURTTAŞI
- "Ermeni Soykırımı" üzerine yapılmak istenen konferansa karşı gösterilen "tepkiler" ve bu "tepkiler" nedeniyle konferansı erteleyen düzenleyicilerin küçük-burjuva nitelikleri üzerine. 25 "YÜKSELEN MİLLİYETÇİLİK" KARŞISINDA KÜÇÜK-BURJUVA "ELİTİ"
- 29 Mayıs'ta yapılan "AB Anayasası" referandumunda Fransız halkının %55'inin "hayır" oyuyla AB emperyalizmine karşı açık tavrı üzerine. 28 AB ANAYASA REFERANDUMU AB TİPİ YENİ-SÖMÜRGEÇİLİĞİN İFLASI
- Onlar, mücadelelerinin ve sonuçlarının bilincinde Marksist-Leninistler olarak savaştılar. 31 THKO SAVAŞÇILARI: SİNAN CEMGİL KADİR MANGA ALPASLAN ÖZDOĞAN DENİZ GEZMİŞ YUSUF ASLAN HÜSEYİN İNAN
- Devrim yolunda halkın kurtuluşu için, ülkenin bağımsızlığı için savaşarak öldüler.... 32 THKP-C SAVAŞÇILARI: HÜSEYİN CEVAHİR LEYLA DOĞAN AĞADEDE SARIKAYA
- 34 TKP(ML) KURUCU VE ÖNDERİ İBRAHİM KAYPAKKAYA

KURTULUŞ CEPHESİ

SORUMLU (V.i.S.d.P) : **Sezai Görür**

Yazışma Adresi:

Postfach 1414

55504 Bad Kreuznach / Deutschland

İnternet Adresi:

<http://www.kurtuluscephesi.com>

<http://www.kurtuluscephesi.org>

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org

Milli Krizin Gelişme Dinamikleri ve Solda Özerkleşme Eğilimleri

Milli kriz, en genel tanımıyla, ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımların, birleşerek ve derinleşerek ezen ve ezilen sınıfları etkileyen bir boyuta ulaşmasıdır.* Ancak ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımların derinleşmesi, milli kriz halini alması, yeni durumlar ortaya çıkarır, dolayısıyla tarihsel sürecin gelişiminin **olağan** bir uzantısı olarak değerlendirilemez.

Milli kriz, olgunlaştığı andan itibaren yeni durumlar ve ilişkiler yaratarak, kendi iç sürecinin gelişimine bağlı olarak gelişir. Milli krizin olgunlaşmasının bu iç evriminin getirdiği en temel unsur, mevcut düzenin tüm **kurumsal ve yasal güçlerinin**, kurumsal ve

yasal niteliklerini ve etkinliklerini kaybetmeleridir. Bir başka deyişle, egemen sınıfların devlet aygıtı ve onun otoritesi tam anlamıyla etkisizleşir; kendisinin dayandığı yasallık ve yasalar, başta bizzat devletin kendisi olmak üzere, hiç kimse tarafından kabul edilmez ve edilmesi de beklenilmez. Devlet kendi yasal çerçevesi içinde hareket etme olanağını yitirir ve kendisinin sınıfsal niteliği açık hale gelir. Devlete egemen olan sınıf ya da sınıfların faaliyeti olağanüstü artar. Egemen sınıfların bu faaliyetinde herhangi bir yasallık olmadığı gibi, tüm faaliyetine egemen olan dinamik, mevcut düzenin varlığını sürdürmesini sağlamak, yani mevcut

* "Bir marksist için, devrimci bir durum olmadıkça devrimin olanaksız olduğu kuşkusuzdur, ama her devrimci durum da devrime yol açmaz. Devrimci bir durumun göstergeleri, genel olarak nelerdir? Başlıca şu üç göstergeli ileri sürerken yanılmadığımızı inanıyoruz: 1) Egemen sınıflar için egemenliklerini değişmez bir biçim altında sürdürme olanaksızlığı; 'doruk' bunalımı, egemen sınıf siyasasında, ve ezilen sınıfların hoşnutsuzluk ve öfkesinin kendine yol açacağı bir çatlak oluşturan bir bunalım. Devrimin patlaması için, genellikle 'taban'ın eskisi gibi yaşamayı 'istememesi' yetmez, ama 'doruk'un artık bunu yapamaması' da gerekir. 2) Ezilen sınıfların yoksulluk ve sıkıntısının, her zamankinden çok kötüleşmesi. 3) 'Barışçıl' dönemlerde kendini ses çıkarmadan soyduran, ama çalkantılı dönemde genel olarak bunalım tarafından olduğu denli, 'doruk'un kendisi tarafından da bağımsız bir tarihsel eyleme doğru itilen yığınların etkinliğinde, yukarıda belirtilen nedenlerden ötürü görülen artış.

Yalnızca şu ya da bu grup ve partinin değil, ama şu ya da bu sınıfın iradesinden de bağımsız bu nesnel değişiklikler olmadıkça, devrim, genel kural olarak, olanaksızdır. Devrimci bir durumu, işte bu nesnel değişikliklerin tümü oluşturur. Rusya'da 1905'te ve Batıdaki bütün devrimler çağında bu durum görüldü; ama bu durum, o sıralarda devrimler olmasına karşın, geçen yüzyılın 60 yıllarında Almanya'da, ve 1859-1861 ile 1879-1880'de Rusya'da da vardı. Neden o sıralarda devrim olmadı? Çünkü devrim her devrimci durumdan değil, ama yalnız yukarıda sayılan nesnel değişikliklere öznal bir değişikliğin, yani: devrimci sınıfa ilişkin olarak, hatta bunalımlar çağında bile, eğer 'düşürülmez'se, hiçbir zaman 'düşmeyecek' olan eski hükümeti tamamen (ya da kısmen) yıkacak denli güçlü yığınsal devrimci eylemler yürütme yeteneğinin de gelip eklendiği durumdan doğar." (Lenin, *Proleter Devrim ve Dönem Kautsky*, s. 136-137, Aralık 1989.)

düzeni korumaktır.

Milli kriz koşullarında egemen sınıfların bu faaliyetlerinin kavranılması, devrimci mücadeleye açısından büyük bir öneme sahiptir. Eğer devlet gücü, toplumsal ilişkilerde dayandığı yasal çerçevesine göre hareket edemiyor ve faaliyetleri kitleler tarafından kabul edilmiyorsa, burada milli krizin olgunlaştığından söz etmek daha doğru olacaktır. Ancak bu olgu, devlet gücünün etkisizleştiği anlamına gelmez.

Devlet, kendi yasallığından uzaklaşmış olmakla birlikte, zor gücü olarak hâlâ maddi bir güç durumundadır. İşte milli krizin derinleştiği koşullarda egemen sınıfların bu maddi gücünün hareketi öne geçer ve hedefi karşı gücü, yani kendisine muhalefet eden tüm güçleri yok etmektir.

Devletin kendi yasallığını yitirdiği ve egemen sınıflar tarafından açıkça ilan edilmiş herhangi bir yasallığa bağlı olmaksızın kullanıldığı bir ortamda, devletin herhangi bir yasal hareketi beklenemez ve bu gücün belli bir yasallık çerçevesinde muhalif taleplerin gerçekleştirilmesi için egemen sınıflara çağrıda bulunulamaz. Çünkü, böyle bir durumun ortaya çıkması, ancak egemen sınıfların kendi somut hedeflerine ulaşmalarından **sonra** mümkündür ve bu da muhalefet güçlerinin yenilgisiyle olanaklıdır. Dolayısıyla böyle bir politika, muhalif güçlerin yenilgisini beklemek durumundadır, dolayısıyla teslimiyetçiliktir.

Milli krizin olgunlaştığı bir dönemde, savaş, gerçek anlamda sınıfsal-kitlesele bir savaştır. Lenin'in ayaklanma **anına** ilişkin belirlemeleri bu açıdan önemlidir. Devrimci mücadele açısından, ayaklanmanın kendisinin gerektirdiği dinamikler ortaya çıkmamışken ve ayaklanmanın temel güçleri uzun ve nihai bir savaş içine girmemişken, milli krizin derinleşmesi ve bunun belirtileri olan olguların ortaya çıkması fazlaca önemli değildir. Varolan durumun yaratacağı tek önemli şey, özellikle kentlerdeki demokratik kitle hareketlerinin, devletin kendi yasallığından sıyrılması nedeniyle, görünüşel de olsa yasal güvencelerini yitirmesi ve devletin açık zoruyla yüzyüze kalmasıdır. Özellikle devrimci mücadelenin tek ve birleşik bir örgütlenmeye sahip olmadığı ve demokratik kitle hareketlerinin revizyonist tarzda yönlendirildiği koşullarda, böyle bir durum, kitlelerin katledilmeleriyle sonuçlanmasa bile, tam bir teslimiyetçilik ortamı yara-

tır.

Milli krizin derinleşmesi ve olgunlaşmasının, kapitalizmin iç dinamiklerle geliştiği ülkeler ile geri-bıraktırılmış ülkelerdeki gelişimi ve oluşumu farklıdır. Özellikle **Halk Savaşının devrimde zorunlu bir durak olduğu** geri-bıraktırılmış ülkelerde, milli krizin olgunlaşmasıyla birleşen sovyetik ayaklanmanın yeri ve anlamı kavranılmadığı sürece, doğru bir devrimci mücadelenin sürdürülmesi olanaksızdır. Halk Savaşında, milli krizin derinleştirilmesi temel-stratejik devrimci görevlerdendir, dolayısıyla derinleşme koşullarında Halk Savaşının geliştirilmesi ve nihai zafere ulaştırılması açısından durumun değerlendirilmesi gerekir. Ancak bu, hiçbir biçimde Halk Savaşının mevcut öznel ve nesnel durumuna bakılmaksızın, kentlerde düzenlenecek bir ayaklanma ile iktidarın derhal ele geçirilmesi anlamına gelmez.

Bu son nokta ülkemiz açısından oldukça önemlidir. Ülkemizde gelişen ve yayılan bir Halk Savaşı süreci bulunmazken (bulunmadığı bir evrede), kentlerde gelişen kitle hareketleri, devlet gücünün kendi yasallığından uzaklaşması ve askeri gücüyle hareket eder duruma gelmesi koşullarında, çoğu zaman ayaklanma koşullarında yapılması gerekenler bağlamında ele alınmakta, ancak ayaklanmanın gerçekleştirilmesinin olanaksız olduğu bir ortam bulunduğundan hiçbir şey yapılamamaktadır.

Gerek 12 Mart, gerekse 12 Eylül öncesinde faşist milis güçlerin kitlelere ve özellikle küçük-burjuva demokrat aydın kesime yöneldiği bir ortamda görülen bu durum, devrimci örgütlerin en zayıf oldukları anı ifade etmektedir. Bu durumu tam olarak kavrayabilmek için, konuyu kendi somut-tarihsel gerçekliği içinde ele almak gerekir.

Bu bağlamda Türkiye tarihinde, esas olarak da devrimci mücadelenin tarihinde ortaya çıkan **üç an** özel bir yere sahiptir.

Birinci an, 1969-70 yıllarında, faşist ve şeriatçı güçlerin devrimci ve demokrat kitlelere karşı saldırılarını yoğunlaştırdıkları, yani o güne kadar izledikleri geleneksel politikalarından uzaklaştıkları andır.

1969'un Kanlı Pazan ve İmren Öktem'in cenaze töreninde ortaya çıkan olaylar, bu değişimin iki önemli görüngüsüdür. Burada hedef kitle, küçük-burjuva demokrat-aydın kesimlerdir. Bu kesim, birkaç hukukçu ya da aydın değil, politikayla ilgilenen tüm küçük-burjuvaziyi temsil eder. Bir başka de-

yişle, politize olmuş, dolayısıyla politik tutum alan küçük-burjuva kitle sözkonusudur. Bu kitle devletten yasal görevlerini yerine getirmesini isterken, aynı zamanda kendisinin içinde bulunduğu acizliğini dışa vurur. Kendilerinin bildikleri tek çözüm, hükümet olarak iktidarın değiştirilmesidir. Parlamenter sınırlar içinde meydana gelebilecek bir hükümet değişikliğinin sorunları çözeceği umuduyla, “hükümet değişikliği”ni sürekli olarak gündemde tutar ve talep eder. Ancak bunun nasıl gerçekleşeceğini de bilemezler. Çünkü bir hükümet değişikliği, ya genel bir seçim sonucunda ya da parlamento içinde milletvekili “transferi” ile olanaklıdır.

Birincisi, belli bir süre beklemeyi ve seçim sonuçlarının önceden bilinemezliğinin yarattığı bir kuşku ortamı oluşturur. İkincisi ise, düşürmeyi hedefledikleri hükümetin üyelerine (milletvekillere) “umut” bağlamayı gerektirir ki, bu da kendilerinin kolayca içlerine “sindirebilecekleri” bir durum değildir. Öte yandan, yeni hükümetin kurulması durumunda nelerin değişeceğini de bilmemektedirler. Sivil politik güçler aracılığıyla sorunların çözümleneceği beklentisi ile günler geçer ve hiçbir değişim ortaya çıkmaz. Bu durumda, devletin silahlı güçlerinin yönetime gelmesi, onlar için son seçenektir ve buna ilke olarak **karşı değillerdir**. Devletin silahlı güçlerinin, yani ordunun, kendi yasallığını bir yana bırakarak harekete geçmesini isterler, ama bu hareket sırasında kendilerinin de zarar göreceğinden kaygı duyarlar. Bu nedenle, oligarşinin yönetimini askerileştirmesi karşısında ikirciklidirler. Kendilerine dokunulmayacağı sözü verilse bile, her türlü yasallıktan sıyrılmış bir askeri gücün neler yapabileceğini siyasal deneyimleriyle öğrenmişlerdir. Bu bağlamda belli bir tarih bilincine de sahiptirler.

1971 öncesinde böylesine ikirciklik durumunda olan küçük-burjuvazinin politik kesimleri, kendilerine bağlı askeri güçlerin bu işi yapabileceğini düşünerek “sol” darbe girişiminin içinde de yer almışlardır. Ancak gerek darbenin gerçekleştirilememesi, gerekse 12 Mart sonrasında oligarşinin ordu içindeki küçük-burjuva devrimci-milliyetçileri tasfiye etmesi, daha ilerki yıllarda böyle bir çözümün demokrat küçük-burjuvazi için tümüyle ortadan kalkmasını getirmiştir. Artık nasıl olacağını bilmemekle birlikte, parlamentonun varlığını sürdürmesi dışında

hiçbir talepleri yoktur ve giderek parlamenter kaderciliğe saplanırlar. “Başa gelen çekilir” mantığı içinde sürekli olarak olayların seyircisi durumuna gelirler.

Küçük-burjuvazinin aydın ve politik unsurlarının içine düştükleri bu durum, yani kararsızlık ve kadercilik, beraberinde devrimci silahlı eylemlere karşı tavır alışı getirmiştir. Onlara göre “meşru müdafaa” durumunda silaha başvurmak anlaşılabilir bir şeydir, ancak **iktidarın ele geçirilmesinin bir aracı olarak silaha başvurmak**, karşı çıkılması gereken bir politik çizgidir ve bu karşı çıkışta hiçbir sakınca görmezler. Çünkü silahlı devrimci eylemler, onlara göre, oligarşinin kendilerine verdiği güvenceyi ortadan kaldıracaktır. Bu karşı duruşla, yönetimin askerileştirildiği koşullarda, askeri teröre karşı, kendilerine uygun bir “kalkan” bulacaklarını sanırlar.

Küçük-burjuvazinin 12 Mart 1971 sonrasında sol ve orta kesimlerinin “eski tarzda” radikalizmden uzaklaşmaları, aynı zamanda onları devrimci mücadeleye açısından bir karşı-güç haline de getirmiştir. 1971 yılında gerek THKO’nun, gerekse THKP-C’nin silahlı eylemlerine belli bir “meşruiyet” çerçevesinde bakan bu kesimlerdeki bu değişim, 1980 sonrasında yeni biçimler kazanarak sürmüştür. Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığı, bu kesimleri daha da parlamentarizme yöneltmiş ve giderek “liberalizm” saflarına savurmuştur.

Ancak burada öne çıkan yan, milli krizin derinleşmeye yöneldiği ve derinleşme eğiliminin sürdüğü koşullarda, küçük-burjuvazinin takındığı, daha doğrusu takınmadığı tutum, aynı zamanda derinleşme eğiliminin sürmesini de sağlamasıdır. Derinleşen milli kriz koşullarında devrimci güçlerin maddi bir güç olarak ortaya çıkamaması durumunda bu küçük-burjuva unsurlar (ve bütün olarak da küçük-burjuvazinin orta ve sol kesimleri) proletaryayı yalnız bırakırlar. Bu da proletaryanın, küçük-burjuvazinin kararsızlığından etkilenmesine neden olur. Sonuç ise, sosyalist siyasal bilince tam olarak sahip olamamış proletaryanın, derinleşen milli kriz koşullarında, küçük-burjuvazi gibi kararsız ve ikircikli bir tutum takınarak kendi öncülerini yalnız bırakmaları ve öncüsünün egemen sınıfın baskı aygıtının tüm gücüyle karşı karşıya kalmasıdır.

Gerek küçük-burjuvazinin kararsızlığı, gerekse bundan etkilenen proletaryanın ikir-

cikliği, ister istemez, milli kriz koşullarında karşı-devrim cephesinin başarılı olmasını ve kendi yönetimini korumasını, pekiştirmesini beraberinde getirir. Ama unutulmaması gereken nokta, ikircikli ve kararsız da olsalar, kitlelerin karşı-devrimci bir kitle durumunda olmamasıdır. Sadece yenmeyi göze alamamışlardır, kendilerinde düşmanı yenecek gücü görmemektedirler. Bu, aynı zamanda, oligarşinin kriz koşullarında, sürekli ve kalıcı değişiklikler yapamamasının da nedeni- dir.

Ancak devrimci mücadelenin en önemli sorunları, milli krizin derinleştiği koşullarda değil, derinleşme eğilimi içindeyken ya da bunun arifesindeyken ortaya çıkar. Devrimin **öznel koşullarının** yetersizliği, ama öte yandan **nesnel koşulların** (ister devrimci öncünün mücadelesiyle, isterse egemen sınıfların kendi eylemleriyle olsun) olgunlaşması durumunda, bundan yararlanmak olanaksız olmaktadır.

“Olayların görüntüsünde kalan vulgar tahlillere dayanarak alınacak tavrı, olguların iç dinamiğini kavrayamadığından olayların gerisinde kalmaya mahkumdur. Olayların ardından gelecek aktivist tavrı ise, gerçek bir aktivizmi (doğru ve çözücü olan) değil, sahte ‘sol’a açık ve özde sağ bir görüşü ifade eder. Sonuç, sözkonusu olan politik pasifizme vanştır.

“Sınıflar arası ilişki ve çelişkilerin, oligarşik devlet aygıtıyla kitlelerin tepkileri arasındaki dengeye indirgenmesi, mekanik bir yorumla ‘etki-tepki’ olarak ele alınırsa, iktisadi ve sosyal muhtevası kavranamazsa, aynı ‘etki-tepki’ mekanizmi içindeki düz mantık, toplumu bir fiskeyle yıkılabilecek bir yapı olarak ele alır. Bu takdirde, sol foko anlayışın temellerine varmış oluruz.”*

Ancak burada ortaya çıkan sorun, teorik plandaki “fokoculuk”, yani “sol” sapma değildir. Sorunun kendisi, öznel koşullar yetersizken, nesnel koşulların olgunlaşması ya da olgunlaşmaya yönelmesi durumunda, öznel koşulların aynı düzeyde geliştirilmesi için uygun taktikleri bulmak ve uygulamaktır.

“Örgütlenmenin canlı bir organiz-

maya yükseltilebilmesi için taktik meselelerin baş meselesi politik hedeflerde dinamizmini bulmak gerekir. Somut hedefler olmadan, taktikler lafazanlıktan öteye geçemez.

Doğru politik hedefler, örgütlenmeyi ve ittifakları kurar, genişletir. Taktik tavrı ve şiarlar, doğru tespit edilmiş politik hedeflerden çıkar.”**

Doğru taktik hedeflerin tespit edilmesi, aynı zamanda, stratejik hedefe uygun ve stratejik rotaya bağlı olmayı gerektirir. Stratejiden bağımsız taktik düşünülmemeyeceği gibi, stratejik rotaya aykırı bir taktik çizgi izlenemez.*** Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi açısından, salt politik hedeflerden söz etmek yeterli değildir. Aynı zamanda kendisini stratejik rotada ortaya koyan doğru bir **askeri tırmanma politikasına** da sahip olmak gerekir. Şüphesiz doğru bir askeri tırmanma politikası, doğru bir politik stratejiden çıkar ve ara evreleri politik taktiklerle birlikte düzenlenir. İşte Mahir Çayan yoldaşın “*Kesintisiz Devrim II-III*”de ortaya koyduğu dört aşamalı formülasyon, bu bağlamda doğru askeri tırmanma politikasını ifade eder. Ama her zaman olduğu gibi, bu rota, kendisini strateji ve taktik düzeylerde tanımlamak durumundadır ve bunlara uygun olarak somutlaşır. Bu, milli krizin derinleşmesine ilişkin **mevcut durum tahlilleriyle** birlikte sürekli olarak denetlenir ve düzenlenir. Eğer devrimci mücadele, sadece devrimci örgütlerin özsel faaliyetiyle sınırlı dinamiklerle yürütülüyor olsaydı, zaferin doğrusal bir çizgisi şüphesiz bulunabilir. Ancak, “somut hiçbir zaman bizim keyfi niyetlerimize göre şekillenmez. Biz istesek de, istemesek de, olaylar kendi objektif gelişmesini (özellikle karşı-devrimin taktikleriyle) yaşamaktadır”.**** Bu nedenle, salt öncünün kendi mücadelesinin kendi özneliği ile ortaya çıkardığı olumlu yanı, yani planlanmış ve

** İlker Akman, age.

*** Bu izlenmesi olanaksızdır anlamına gelmemektedir. Şüphesiz öznel olarak stratejiden ve stratejik rotadan ayrı bir taktik çizgi izlenebilir. Bu durumda, ya taktik çizgi bir süre sonra kendisini yeniden stratejiye bağlamak durumundadır, ki bu durumda sorun geçicidir; ya da taktik bağımsızlığını ilan ederek, kendisini strateji haline getirir, ki bu durumda da eski çizgiden tümüyle ayrılmıştır. Her iki durum da, stratejiden ve stratejik rotadan sapma demektir.

**** İlker Akman, age.

beklenen durumları değil, aynı zamanda, oligarşinin bunun karşısında geliştirdiği ya da geliştirebileceği taktikleri ve politikaları da hesaba katmak gerekir. Yine de bu “hesaba katma” durumu, herşeyin önüne geçirildiği zaman, pasifizm kaçınılmaz olarak ortaya çıkar ve oligarşinin “masum” politikalarının izlenmesini ve sonuçlarının beklenmesini öngörür. “Aman uslu durun, provokasyona gelmeyin” türünden ifadeler, bunun tipik dışavurumlarıdır.

Buraya kadar ortaya koyduğumuz, belli bir dönemdeki politik durumu ve politik güçler dengesini açıklamak için yeterli değildir. Çünkü ülkede yalın olarak, devrimci güçler ile oligarşik güçler arasında bir mücadele söz konusu değildir. Daha tam deyişle, birleşik devrimci güçler ile karşı-devrim güçleri arasında bir mücadele gündemde değildir. Devrim güçlerinin bölünmüşlüğü ve aralarındaki rekabet durumu, doğru bir taktik çizginin izlenmesini de engeller. Bu durum stratejik plana da yansır, ayrı ve ayrı örgütlenmiş devrim güçlerinin stratejik planda birbirini dışlayan faaliyetlerde bulunmalarına neden olur. Bu nedenlerden, milli krizin örgütlü mücadeleyle derinleştirilmesi durumu, örgütlerin örgütsüz eylemlerinin oligarşinin taktikleriyle birleşerek süreç üzerinde etkide bulunduğunu da hesaba katmak zorunludur. Aksi halde (ki genelde durum böyledir), olaylar hızla gelişirken devrimci güçler bu gelişim karşısında geride kalır ve sonuçta oligarşinin belirlediği kurallar egemen olur.

12 Eylül öncesinde gelişen olayların gösterdiği en temel olgulardan birisi, devrimci öncünün, tüm süreci denetleyemediği ve denetleyememesinin en önemli nedeninin, oligarşinin karşı hareketinin olmadığıdır. Genel olarak solun, özel olarak devrimci güçlerin birleşik faaliyetinin bulunmaması temel neden olarak belirginleşmiştir. 12 Eylül terörünün yaratmış olduğu panik, pasifizm, korku, kararsızlık, şüphencilik vb. koşullarında

bu olgu özel bir yere sahip olmaktadır. Ancak bu, solun “birleştirilmesi” ya da “birleşik sol hareket” yaratılması anlamına da gelmemektedir. Sorunun özü, solda ve devrimci güçler arasında birliğin sağlanmasından çok, genel devrimci hedeflere yönelik olarak benzer (aynı değil) taktikler yürütmek ve buna bağlı olarak oligarşinin karşı taktiklerini boşa çıkarmakta yatar. Bu gerçekleştiği oranda, süreç içinde devrimci güçlerin birliği ortaya çıkabilecektir. Bunun dışındaki her çaba yapay olacak ve sonuçsuz kalacaktır.

Bu anda, gerek kitleleri oligarşinin terörüne karşı bilinçlendirmek ve örgütlemek, gerekse oligarşinin kadro pasifikasyonuna* karşı durmak, her koşulda temel görev olarak belirginleşir. İster milli krizin derinleşme eğilimi içinde bulunulsun, isterse suni dengeğin güçlendirildiği koşullarda bulunulsun, yukarıda ortaya koyduğumuz görevler esastır. Bu açıdan bu görevler, her zaman geçerli, yani stratejik görevler olarak ortaya çıkarlar.

Burada ortaya çıkan yanlış anlayış, sorunun doğru çözümü yerine, somut durumun öne çıkardığı öznel etkileri gözönüne alarak kısmi ve geçici çözümleri genelleştirmek ve bir çizgi haline getirmektir. İşte **özerk silahlı örgütlenmeler** (klasik tanımıyla “şok grupları”, “vurucu timler”, “gerilla şubeleri”), bu yanlış anlayışın stratejik bir çizgi haline gelmesinin görüngüleridir.

İlk bakışta mantıki görünen ve çoğu durumda gizlilik koşullarıyla birleşerek, kadroların gelişen olaylar karşısında pasif kaldığı vb. şeklindeki şikayet ve eleştirilerine neden olan sorunların çözümü gibi gözükken bu anlayışlar, aynı zamanda, silahlı devrimci mücadeleyi (silahlı propagandayı) politik kitle mücadelesi olmaktan çıkarmakta ve askeri bir mücadele biçimine dönüştürmektedir. Bu yanlış çizgi, halk kitlelerinin, silahlı mücadeleyi, eğitilmiş ve profesyonelleşmiş kadroların sürdürdüğü bir mücadele olarak algılamasına ve kavramasına yol açar.

Bu yanlış çizgi sahipleri, ister “THKP-C kökenli” olsunlar, ister revizyonist ve oportünist bir “geleneğe”ten geliyor olsunlar, her durumda bu yanlış çizgilerini “doğru”latabilmek için kendilerine Lenin’i dayanak yaparlar.

Lenin, daha 1902’lerde özel silahlı grupların kurulmasından ve bunların geleceğe dönük olarak nasıl örgütleneceğinden söz

* Kadro pasifikasyonunun etkileri, ilk bakışta kimi kadroların güçsüzlüğe düşmesi ve devrimci mücadeleyi terk etmeleri olarak görülmekle birlikte, burada bizi ilgilendiren örgütsel yanlardır. Örgütsel düzeyde, bu pasifikasyon, örgütleri özerk silahlı gruplar oluşturmaya yönelmektedir. Özerk silahlı birimlerin kurulması ve bunun dışında kalanların ayrı bir örgütsel yapıyla bütünleştirilmeleri, bu pasifikasyonun yaratmış olduğu hatalı bir örgütlenme anlayışına denk düşmektedir.

etmiştir. Lenin, özerk ve özel silahlı grupların, kısa dönemde özel görevler için (ajanların öldürülmesi, cezaevlerinden devrimcilerin kurtarılması gibi) ele alırken, uzun dönemde ayaklanmanın doğru tarzda örgütlenmesi ve yürütülmesi için gerekli askeri yönetici personelin eğitimi olarak ele alır. Bu örgütlenme anlayışının, uzun halk savaşı çizgisi ile birleştirilmesi ise, Marksizm-Leninizmin yeni koşullar altında yaratıcı bir tarzda uygulanması ile olanaklıdır ve bu da Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi olarak belirlenir. Bu stratejik çizgiye, revizyonizmin her dönemde yeniden piyasaya sürdüğü iddiaları ciddiye alarak ekler yapmak, bu çizgiden sapmaktan eşdeğerdir, eklektizmden başka bir sonuç vermez.

Bu sapmanın ortaya çıkmasında daha büyük etkiye sahip olan olgu ise, 12 Eylül sonrasında kitlelerin içine sokulduğu depolitizasyon ve oligarşinin zor güçlerinin hareket ettikleri yasal çerçevenin olağanüstü esnek olmasıdır. Bu durum şehirlerde daha da belirginleşir. “Polisin ve MİT’in geçmiştens dersler çıkardığı” ve “buna bağlı olarak daha profesyonelce çalıştıkları” söylemiyle birleşen olumsuzluklar, ister istemez, silahlı eylem gruplarının **özerkleşmesine** ve giderek ayrı ve bağımsız bir örgütmüşçesine hareket etmelerine yol açmaktadır. Bu ise, bu birimlerin, ülkedeki politik, toplumsal ve ekonomik gelişmelerden bağımsız olarak ve bunları hesaba katmaksızın, kendi öznel yargılarıyla ve teknik yeterliliklerine bakarak hareket etmelerine neden olmaktadır.

Suni dengenin 12 Eylül sonrasında güçlendirilmesi –ki askeri darbenin temel amacıydı– ister istemez halk kitlelerinin politik faaliyetlerini en aza indirmiştir. Bu da devrimci örgütlerin silahlı kadrolarının hareket olanaklarını, barınmalarını ve gizlenmelerini de sınırlamıştır. İşte bu sınırlılık, hem oligarşinin zor güçlerinin hareketini kolaylaştırmış, hem de devrimci kadroların kısa sürede deşifre olmalarına neden olmuştur. Geniş polis operasyonlarıyla örgütsel yapıların önemli darbeler yemesinin getireceği çeşitli sorunları çözmek için bulunan formül ise, yeni-

den **daha fazla** özerkleşmiş silahlı gruplar oluşturmak şeklinde olmuştur. Legal demokratik kitle örgütleri aracılığıyla ve bunların “radikal” eylemleriyle kitle faaliyeti sürdürmek, öte yandan bu faaliyetlerde “pişmiş” unsurlarla silahlı eylem grupları oluşturmak genel bir çizgi haline gelmiştir. Bu örgütlenmeler dağıldığında ya da polis operasyonları için bir çıkış noktası olarak kullanıldığı görüldüğünde tüm faaliyetler durmaktadır.

Özerkleştirilen silahlı birimler, kendi olanaklarını nasıl oluştururlarsa oluştururlar, siyasal varoluşları demokratik kitle örgütleri içinde olduğu için, buna göre biçimlenirler. Bir süre sonra, legalizmin getirdiği sorunlarla yüz yüze kalırlar. Girilen her ilişkiyi, önce legal bir dernek ilişkisine dönüştürmek ve sonra bunlar içinden silahlı örgütlenmenin özerk birimlerini (gizli) yaratmak, bir süre sonra özerk birimlerin gereksinmelerinin legal ilişkilerden karşılanmasını beraberinde getirir.

Buna karşı geliştirilebilecek çizgi ise, özerk silahlı birimleri daha da özerkleştirmek ve sınırlı ilişkiler içine sokmaktır. Ki bu da, kendi ilişkilerinin öznel istemlerine uygun hareket eden bir özel örgütsel yapı ve faaliyet ortaya çıkarır.

İşte milli krizin gelişim evrelerinde silahlı devrimci mücadelenin sıkça karşılaştığı sorunlar bunlardır. Tüm bu sorunlar karşısında “özerkleşme” arttığı oranda, milli krizin gelişim dinamikleri karşısında “özerkleşme”, yani bunları dışlama ve görmezlikten gelme eğilimi o denli artar.

Ülkenin ve dünyanın içinde bulunduğu koşulları tam ve doğru olarak tahlil etme yeteneğine, herhangi bir stratejik çizgiye sahip olmayan ve kendi varoluşunu legal alanlardaki faaliyetlere dayandırmış olan sol hareketlerin “özerk silahlı örgütlenme” anlayışı savunucuları, “giderek başlangıçta savaştı niteliklere sahip olsalar bile, bu niteliklerini kaybedecek, yozlaşacak ve giderek bürokratlaşacaklardır. Yitirilen devrimci öz ve de pasifize edilmiş beş-on emekçi; işte bu görüşün yolu basitleştirilince budur.”

Feodal Tacirlere Politik-Ticaret Dersleri

1999 yılında IMF ile yapılan “stand-by” anlaşmasıyla başlayan, 2001 Şubat kriziyle gelişen ve Amerikan emperyalizminin Irak işgaliyle sonuçlanan “globalizm” salgını boyunca “son Türk devleti”nin gösterdiği çaresizlik ve boyuneğmişlik karşısında halk arasında başlayan hoşnutsuzluk ve tepkiler giderek büyürken, “son Türk devleti” birbiri ardına yeni “iç ve dış politika” sorunlarıyla yüzyüze gelmeye devam etmiştir.

Bir yandan Amerikan emperyalizminin “Büyük Ortadoğu Projesi” çerçevesinde “ılımlı islam modeli”ne biçtiği roller, diğer yandan AB’nin “üyelik koşulları” adına yaptığı dayatmaların halkın tepkilerinin daha da yükselmesine yol açtığı herkes tarafından kabul edilen bir gerçek haline gelmiştir. Öte yandan yükselen anti-emperyalist ve anti-amerikancı tepkilerin “Türk milliyetçiliği” temelinde yönlendirilmeye çalışılması da tartışmasız kabul edilen diğer bir gerçek olmuştur.

Bu süreçte emperyalist ülkelerin aralarındaki “aynılıkları” gidermek amacıyla birbiri ardına yaptıkları “zirveler” yeni pazarlıklara ve yeni uzlaşmalara sahne olmuştur. Bu uzlaşmalara bağlı olarak Gürcistan, Ukrayna ve Kırgızistan’da gerçekleştirilen darbeler sonucu siyasal yönetimler el değiştirirken, Özbekistan’daki “ılımlı islamcı ayaklanma”, emperyalist ülkelerin uzlaşmalarının yeni bir uygulama alanı olarak ortaya çıkmıştır.

Hemen herkese “şimdi sırada hangi ülke var?” sorusunu sordurtan bu gelişmeler içinde “son Türk devleti”, Kıbrıs sorunundan Kürt sorununa, Ege sorunundan patrikhane sorununa kadar uzanan bir dizi “dış politika” sorunlarıyla “köşeye sıkışmış”ken, Ermeni sorunu giderek önem kazanmaya ve belirleyici hale gelmeye başlamıştır.

Bu ortamda, sıradan feodal tacir kafasıyla, ticari ilişkilerin uluslar arasında “dostluk ve barış köprüsü” olduğuna inanmış Tayyip Erdoğan ve AKP ne yapacağını bilemez halde olayların ve sorunların sıradan bir izleyicisi haline gelmiştir. “Medyatik” dilde ifade edildiği gibi, AKP hükümetinde görülen “yorgunluk belirtileri”, ülke içindeki ekonomik, toplumsal ve siyasal sorunların “dış politika”da feodal tacir kafasıyla yürütülen “bir adım önde siyaseti”yle geçiştirilemeyeceğinin bir ifadesidir.

Tüm ticari bilgilerinin “Hz. Muhammed’in de bir zamanlar tacirlik yaptığı”yla sınırlı olan Tayyip Erdoğan ve mehteran takımının dış sorunlar yanında iç sorunlar karşısındaki çaresizlikleri, kaçınılmaz olarak sorunların daha da büyümesine ve karmaşıklaşmasına yol açmıştır. Tüm sorunlar bu belirsizlik içinde “ver-kurtul” ile “vur-kurtul” arasında gidip gelen bir sarkaca dönüşmüştür. Bunun sonucu olarak da halk kitleleri sarkacın salınımına uygun olarak ayrışmaya ve saflaşmaya başlamıştır. Bu da Tayyip Erdoğan ve mehteran takımının “hükümet edemez”

hale geldiği düşüncesini yaygınlaştırmıştır.

Ancak Tayyip Erdoğan ve AKP'nin ülkeye "hükmedemez" hale gelmesi, gerçek iktidar sahiplerinin, yani oligarşinin ülkeyi yönetebildiği anlamına gelmemektedir. İç ve dış sorunlar karşısında oligarşi içindeki çelişkiler giderek keskinleşmektedir. Koç-Sabancı arasında baş gösteren "market savaşı", oligarşi içindeki çelişkilerin keskinleşmesinin bir yansıması olmuştur.

AKP'nin feodal tacir zihniyetinin kendilerine yeni ticaret alanları yaratacağını düşünerek AKP'yi destekleyen oligarşi dışındaki sömürücü sınıflar ise, "makro ekonomik dengelerdeki iyileşme"nin "piyasalara" yansımamasından şikayet etmeye başlamışlardır. Bu da, bu kesimlerin giderek AKP'den uzaklaşmasına neden olmaktadır.

Böylece "medya", özel olarak da Doğan medya grubu, herşeyin "çok iyi" olduğunu söyleyen tek kesim olarak ortalıkta yalnız kalmıştır. Ama onlar da gelişmelerin yönünü belirleyemedikleri gibi, gelişmeleri yönlendirebileceklerine olan inançlarını da önemli ölçüde yitirmişlerdir. Özellikle AB'nin son aylarda Doğan medya grubuna karşı "olumsuz" tutum takınmaya başlaması, tıpkı AKP gibi "medya" kesiminde de "yorgunluk belirtileri" ortaya çıkarmıştır.

Tüm bu gelişmeler ve olgular, "son Türk devleti"nin "hasta adam" görünümünü güçlendirmiştir.

Bu ortamda, sol dışındaki tüm güçler belirsizlikten güç olarak ortalığa çıkmışlar ve belirsizlikten kendi lehlerine yararlanmaya çalışmaktadırlar. Ancak hiçbir kesim gelişmeleri kavrayamamakta ve olayların nasıl evrileceğini bilmemektedir. Dolayısıyla onların hareketi, belirsizliği daha da artırmaktadır.

Düne kadar AB'den tarih almak uğruna AB'nin her dediğini yerine getirmeye hazır olanların, bugün ne bunları yapmaya, ne de reddetmeye güçleri ve cüretleri yetmektedir. Tayyip Erdoğan'ın AB'ye ve ABD'ye her bulduğu fırsatta iletildiği "elimizi güçlendirin ki istediklerinizi yapalım" mesajları bile karşılıksız kalmaktadır.

Bu belirsizlik ve kararsızlık ortamında, "dışarı"nın birbiri ardına gelen yeni istekleri ve dayatmaları, halk kitlelerinin tepkilerinin daha da yükselmesine yol açmaktadır. Ancak hemen herkes **ne yapılmaması** gerektiği konusunda hemfikirken, **ne yapılması** gerektiği konusunda hiçbir düşünceye sahip

değildir. Bu nedenle "dış dayatmalara karşı durulması"ndan öte hiçbir olumlu içeriğe sahip olmayan "ne yapılmamalı" etrafında oluşan "mutabakat", olayların gerçek niteliğini kavramaktan uzaktır. Ve gelişen olayların gerçek niteliğini ortaya koyan devrimci hareketin güçsüzlüğü, soldaki marjinalleşmenin de katkısıyla, halk kitlelerinin tepkilerinin "mukaddesatçı" ya da "milliyetçi" kanallara yönelmesini engelleyebilecek tek gücün etkisiz kalmasına neden olmaktadır.

Bugün emperyalist ülkelerin başını çektiği "dış dayatmalar" karşısında halk kitlelerinin tüm kavrayışı, "son müslüman Türk devleti"nin "dış güçler" tarafından **parçalanmak** istendiği noktasında toplanmıştır. Bu kavrayış, giderek küçük-burjuva aydın kesim tarafından da benimsenen **ortak bir görüş** haline gelmeye başlamıştır. Bu kavrayış, kaçınılmaz olarak "dış dayatmaları", "bağımsız" bir ülkenin bağımsızlığını sona erdirmeye yönelik girişimler olarak algılanmaktadır. Ülkenin sürekli büyüyen iç ve dış borçları karşısında "fazla manevra imkanı" olmadığı, dolayısıyla "bazı dayatmaları" kabul etmekten başka "seçeneği" bulunmadığı şeklinde yapılan eski propagandalar ve değerlendirmeler yer yer kabul görse de eskisi kadar etkili olmamaktadır. Bu tür propagandalar ve değerlendirmeler eskisi kadar etkili olmamanın ötesinde, gelişmelerin bir **bütün** oluşturduğu, dolayısıyla hedefin "son müslüman Türk devletini parçalamak" olduğu düşüncesini daha da pekiştirmektedir.

Şüphesiz bugün "son müslüman Türk devleti" 82 yıllık cumhuriyet tarihinin en sorunlu ve en güç evrelerinden birisinden geçmektedir. Ve tartışmasız bir gerçektir ki, bu sorunları yaratan da, çözmeye gücü yetmeyen de aynı "son müslüman Türk devleti"dir. Yıllardır sürdürülen "globalizm" propagandalarıyla koşullandırılmış kitlelerin kavrayamadığı ve anlayamadığı, bu "son müslüman Türk devleti"nin "dış dayatmalar"ın sahiplerine, yani emperyalistlere bağımlı bir ülke olduğu gerçeğidir. Ekonomisinden politikasına, kültüründen askeri güçlerine kadar her alanda **dışa bağımlı bir ülkenin**, "dış dayatmalar"dan şikayet etmesinin gözlemlenebilir hiçbir mantıksal nedeni mevcut değildir. Ama hiçbir mantıksal neden mevcut olmamasına karşın, "dış dayatmalar"ın, ülkenin dışa bağımlılığını "globalleşen dünyanın bir gerçeği" olarak kabul eden işbirlikçilerin bile kolay kolay kabul edemeyeceği

boyutlara ulaşmış olması da bir gerçektir.

“Olayların gelişimi, ülkenin (özel olarak Türkiye’nin) emperyalist sistemin belirleyiciliğinde sınıfların alacağı tavra göre biçimlenir. Ülkedeki ekonomik, sosyal ve siyasal yapı nasıl sınıfların hareketini yönlendirirse, sınıfların tavrı da ülkenin yapısını aynı şekilde etkiler.”*

Bu sınıfsal bakış açısından yola çıkıldığında görülecektir ki, gelişen iç ve dış olayların temelinde, emperyalist sistemin bugün içinde bulunduğu durum ve buna bağlı olarak ülke içindeki sınıfların konumları ve tutumları yatar.

Dünyadaki ve ülkedeki gelişmelerin, Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığıyla birlikte başlayan “globalleşme”yle ortaya çıktığına dayanan küçük-burjuva görüşler bir yana bırakılırsa, gelişmelerin temelinde 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra **sömürücü sınıflar arasındaki ilişki ve çelişkilerin** yattığı kolayca görülecektir.

Baştan emperyalizmle bütünleşmiş olarak doğmuş olan işbirlikçi-tekelci burjuvazinin, oligarşiye bir bütün olarak egemen olmasıyla birlikte başlayan 1980 sonrasındaki süreç, 12 Eylül öncesindeki devrimci mücadeleye karşı **sömürücü sınıfların birleşik ve bütünsel ittifakı** üzerinde yükselmiştir. Ancak 1984 sonrasında “ithalatın liberalizasyonu”yla birlikte bu ittifak bozulmaya başlamıştır. Daha genel bir ifadeyle, 1950’lerden itibaren yürütülen yeni-sömürgecilik uygulamalarıyla oluşturulmuş ve ancak 12 Eylül askeri darbesiyle “istikrarlı” hale gelmiş olan “geleneksel yapı”, ithalatın serbestleştirilmesiyle birlikte tüm dengelerini yitirmeye başlamıştır. Çikita muzla başlayan ve giderek sigaradan silaha kadar her türden yabancı malın ülkeye ithalatının olanaklı hale gelmesiyle birlikte, öncelikle **ticaret burjuvazisi** içindeki “geleneksel” ilişkiler dağılmaya başlamıştır. O güne kadar işbirlikçi-tekelci ticaret burjuvazisi ile Anadolu tefeci-tüccarları arasında kurulmuş olan “nispi denge” bozulmuştur. İthalatın serbestleştirilmesiyle birlikte ithal tüketim malları ticareti, geleneksel yerli mallarının ticaretinin önüne geçmiştir. Bu süreçte **ithal mal ticareti** iç pazara tümüyle egemen olmuştur. Dolayısıyla bu malların ticaretiyle uğraşan kesimler gi-

derek güçlenmişlerdir. Bu kesimlerin en temel **müttefiki** ise, ithal malların tüketicisi olan kent küçük-burjuvazisi olmuştur.

Popüler ifadeyle söylersek, ithalatın liberalleştirilmesiyle birlikte ticaret alanında “kartlar yeniden dağıtılmış”tır. O güne kadar ticaretle hiçbir ilgisi olmayan kişiler, ANAP iktidarının sağladığı Halk Bankası, Emlak Bankası kredileri ile ticarete girmişler ve yeni ithalat zenginleri haline gelmişlerdir. Bunun Anadolu’daki yansıması ise, geleneksel yerli malları ticareti yapan esnafın karşısında her yeri kuşatan bir “marketleşme”nin baş göstermesi olmuştur. “Marketleşme”yi “süper marketleşme” ve bunu da yabancı sermayenin “hiper marketleşme”si izlemiştir. Yurtiçi Kargo, Aras Kargo gibi şirketlerin kurulmasıyla birlikte kentlerdeki ticaret alanı tümüyle **yeni** bir ticaret burjuvazisinin eline geçmiştir (ki bu “kargo” şirketleri daha sonraki “lojistik” şirketlerinin öncülleridir).

İç ticaretteki bu gelişmeler karşısında, dış ticaret, “ihracata yönelik sanayileşme” demagogileriyle ayrıcalıklı bir alan haline getirilmiştir. Ülke içinde üretilmiş her türden paketlenilebilir malın ihracatına dayanan “ihracat seferberliği”, bir yandan ihraç edilebilir malların çeşitlendirmiş, diğer yandan bu malların üreticisi ile ihracatçısı arasında yeni bir ilişki yaratmıştır. Özellikle emperyalist ülkelerdeki eskimiş paketleme makinelerinin ithaliyle birlikte, üreticiler paketleme makinesi ithalatçılarına (ki bunlar aynı zamanda bu malların ihracatçılarıdır) bağımlı hale gelmişlerdir. Uygulanan kur politikaları sonucu dolann sürekli değer kazanması ihracata olan yönelimi daha da artırmıştır.

1990'lara gelindiğinde ülkede garip bir görünüm ortaya çıkmıştır.

Her türden malın ithal edildiği ve iç ticaretin neredeyse tümünün ithal malları ticaretine dönüştüğü bir iç pazar ilişkisi ile her türden iç üretimin ihraç edilmeye çalışıldığı bir dış pazar ilişkisi ortaya çıkmıştır. Bu durum karşısında eski iç pazar olanaklarını hızla yitiren geleneksel Anadolu tüccarı çareyi “ihracat seferberliği”ne katılmakta bulmuştur. Geleneksel Anadolu tüccarı marjinal malların ihracatçısı olurken, özellikle İstanbul’da yerleşik küçük-burjuvalar ithal malları tüccarı haline gelmişlerdir.

Bu süreçte en büyük teşviki alan ve gelişen sektör, **konfeksiyon** ve **turizm** sektörü olmuştur. Bu iki sektördeki gelişme yeni bir “işadami” türünün ortaya çıkmasına yol aç-

* İlker Akman, *Mevcut Durum ve Devrimci Taktiklerimiz*, Eriş Yay.

miştir.

Mal ticareti alanındaki bu gelişmeyi, “**para ticareti**” alanındaki gelişme izlemiştir. Birbiri ardına kurulan “döviz büroları”nın peşinden “borsa” şirketleri ortaya çıkmıştır.

Böylece herşeyin ticaret konusu olduğu, yani herşeyin alınıp satıldığı bir ilişkiler zinciri ortaya çıkmıştır. Ancak bu ticaret ilişkilerinin en temel özelliği ithalat ve ihracata, dolayısıyla **dış pazarlara bağımlı** olmasıdır.

İşte bugün “son müslüman Türk devleti”nin karşı karşıya kaldığı “dış dayatmalar”ın temelinde, ülke içindeki bu ticaret ilişkileri ve bu ilişkilerin dış pazarlara olan bağımlılığı yatmaktadır. 2001 Şubat krizine kadar bu ticaret ilişkileri “özelleştirilen” kamu bankaları aracılığıyla finanse edilmişken, kriz sonrasında tüm finansman, kısa vadeli dış borçlanmaya dayandırılmıştır. “Sıcak para” adı verilen bu kısa vadeli dış borçlanma yoluyla ticaretin finansmanı da, “dış dayatmalar” a kapıyı daha fazla açmıştır.

Bu koşullarda, gerek ithalat gerekse ihracat açısından dış pazarlara bağlı olan ticaret kesimleri, kurdukları dış ticari ilişkilere bağlı olarak varlıklarını sürdürmek durumundadırlar. Onların bu ticari ilişkileri kaybetmeleri varoluşlarının sonu olduğundan, bu ticari ilişkilerin getirmiş olduğu her türden “dış dayatmalar” a boyun eğmektedirler ve boyun eğilmesinin kendi çıkarlarına olduğunun bilincindedirler. Dahası bu “dış dayatmalar”ın kabul edilmesi için ülke içinde gönüllü “lobi” faaliyetleri yürütücüsü haline gelmişlerdir. AB ile ticari ilişkileri olan kesimler ile AB’ye üye olunduğunda kendisi için yeni ticari olanaklar ortaya çıkacağını düşünen kesimler AB’nin gönüllü propagandisti olurken, Amerikan emperyalizminin denetimi altındaki pazarlarla ticaret yapanlar ABD’nin gönüllü propagandistleri olmuşlardır.

Öte yandan ticaretin alabildiğine esnek ve değişken yapısı nedeniyle bu ticaret “erbabları” sürekli yeni ticari ilişkiler peşinde koşmak durumundadırlar. Bunun sonucu olarak da, ticari ilişkilerdeki değişime bağlı olarak **politik tutumlarını sürekli değiştirmektedirler.** Bu da ülke içindeki **siyasal gelişmelerin ve ayrışmaların** temel nedenidir.

Ülke içinde bu gelişmeler olurken, emperyalist ülkeler, sistemin irsi hastalığı olan aşın-üretim için yeni pazarlar bulmak ve var olan pazarları genişletmek yönündeki eko-

nomik, siyasal ve askeri faaliyetlerini daha da yoğunlaştırmışlardır.

İlk dönemde Rusya eksenli bir “eski Sovyet ülkeleri pazarı”na (“Bağımsız Devletler Topluluğu”) yatırım yapan emperyalist tekel-ler, bu pazarda beklentilerini gerçekleştiremedikleri ölçüde **tekil pazarlara** yönelmişlerdir. Bu tekil pazar arayışı, giderek “birleşik pazar” ilişkilerinin bulunduğu merkezi devletlerin parçalanmasını getirmiştir. Yugoslavya’nın parçalanmasıyla başlayan bu süreç, giderek “eski Sovyet ülkeleri pazarları”nın parçalanmasına yönelmiştir. Bu tekil pazarlar oluşturma faaliyetleri, enerji kaynaklarının kesin denetim altına alınması yönündeki emperyalist politikalarla birleşerek tüm jeopolitik ve jeo-stratejik geleneksel ilişkilerin parçalanmasını beraberinde getirmiştir. Yugoslavya’dan sonra Gürcistan ve Ukrayna’nın Rusya’nın pazar ilişkilerinin dışına çıkarılması ve ardından emperyalist pazar ilişkilerinin dışında kalmış ülkelerin (Irak, İran, Suriye, Kore Halk Cumhuriyeti) siyasal ve askeri yollarla emperyalist pazar ilişkilerinin içine alınmaya yönelinmesi, Balkanlar, Ortadoğu, Kafkaslar ve Orta Asya bölgesindeki ticari ilişkiler ağını değiştirmeye başlamıştır. Artık sorun, şu ya da bu ülkenin emperyalist pazar ilişkilerinin içine dahil edilmesi olmaktan çıkmış, bunun yerini doğrudan bu pazarlarla kurulacak ticari ilişkiler almıştır. Bu yönüyle emperyalist ülkelerin yeni tekil pazarlar yaratma politikası, bu pazarlara yönelik **ticaret yollarının tümüyle denetim altına alınması** politikasıyla bütünleştirilmiştir.

Bugün Gürcistan ve Ukrayna için Karadeniz ve Boğazlar, stratejik ticaret yolu durumundadır. Aynı şekilde Irak, İran ve Suriye ile AB ve ABD’nin ticari ilişkilerinin stratejik yolu Anadolu üzerinden geçmektedir. Ermenistan ve Azerbaycan’ın emperyalist pazarlarla doğrudan bağlantı kurabileceği tek yol yine Anadolu’dur. Bu nedenle “son müslüman Türk devleti”ne yapılan “dış dayatmalar”, tümüyle bu ticaret yolları üzerinde emperyalist ülkelerin kesin ve tam denetiminin sağlanması stratejik amacından başka bir şey değildir.

Bu bağlamda “Ege sorunu”, “Kıbrıs sorunu”, Gürcistan ve Ukrayna’nın deniz ticaret yolunun güvenceye alınması için mutlak biçimde “halledilmesi” gereken sorunlardır. Bu sorunların bir tarafı “son müslüman Türk devleti” iken, diğer tarafı Yunanistan’dır. Dolayısıyla Yunanistan bu deniz ticaret yolunun

güvenceye alınmasında “stratejik” bir konuma gelmiştir. Elindeki büyük deniz ticaret filosu aracılığıyla, bu yolun güvenliğinden öte, taşeronu olmaya taliptir. Bu yönüyle Yunanistan, AB ve ABD’nin “stratejik ortağı” durumundadır. AB’nin “tam üyesi” ve ABD’nin ticaret alanındaki her isteğini karşılamaya hazır olan “güvenilir müttefik” Yunanistan’ın bu “stratejik ortaklık”tan istediği şey ise, Ege ve Kıbrıs sorununun kendi istekleri doğrultusunda çözülmesidir.

“Kürt sorunu”, daha geniş anlamda Kuzey Irak “sorunu” ya da AB’nin olmaz-sa olmaz koşul olarak ortaya koyduğu “azınlıklar sorunu”, gerek AB’nin gerekse ABD’nin Irak, İran ve Suriye ile olan ticaret yollarının denetime alınması sorununun dışı vurumudur. Londra-Paris-Berlin’den başlayan Bağdat-Tahran-Şam’da sonuçlanan ticaret yolu üzerindeki “son müslüman Türk devleti”nin “üniter yapısı” ve “komşuları ile sürekli çatışma içinde bulunması”, bu yolun güvenliğini tehdit eden unsur olarak kabul edilmektedir. Bu çatışmada Fırat ve Dicle gibi “uluslararası sular”ın bir tehdit ve savaş aracı olarak yer alışı, diğer bir “istikrarlılık unsuru” olarak kabul edilmektedir.

Aynı şekilde Gürcistan’ın velayeti altında bulunacak olan Ermenistan ve Azerbaycan’ın emperyalist ülkelerle tüm ticaret bağlantısında yer alan “son müslüman Türk devleti”nin “uzlaşmaz” “resmi ideolojisi”, bu yolun güvenliğinin en önemli engeli olarak görülmektedir. Bu nedenle de, “resmi ideoloji”nin etkisizleştirilmesinde “Ermeni soykırım”ının özel bir öneme sahip olduğu varsayılmaktadır.

Böylece uluslararası ticaretin değil, **uluslararası ticaret yollarının denetimi** söz konusu olduğu ölçüde, emperyalist ülkelerin çıkarları ile “son müslüman Türk devleti”nin sömürücü sınıflarının çıkarları birbiriyle çatışmaktadır.

Bu ilişki ve çelişkiler içinde tüm ekonomik, toplumsal ve siyasal yapısını mal ve hizmet ticaretine bağlamış olan “son müslüman Türk devleti”nin feodal tacir zihniyetli Tayyip Erdoğan hükümetinin tek yapabileceği “at pazarlığı”dır. Kendi partisinin olduğu kadar, dayandığı sınıfların varlığı da dışı bağımlı ticarete dayandığından, emperyalist ülkelerin ticari yolların denetimini kendi ellerine alma yönündeki faaliyetleri karşısında, temsil ettiği sınıfların çıkarına bazı “tavizler” almaktan başka yapabileceği bir şey yoktur.

Tüm bunlardan daha önemlisi “devlet politikaları”na ilişkin olan gelişmedir. Yıllarca “dış politika”nın tüm “inceliğinin” büyük emperyalist güçlerden birisinin yanında yer almak olduğuna ilişkin eski kapitalist görüşe dayandırılmış “devlet politikaları”, emperyalist ülkeler arasındaki son “consensus”la birlikte işlevsiz kalmıştır. Her konuda ve her sorunda ilan edilen “kırmızı çizgiler”in sürekli aşınmasının nedeni de budur.

Bugün Türkiye’deki siyasal yöneticiler (ister Tayyip Erdoğan hükümetinin temsil ettiği “seçilmişler”in, ister “derin devlet”in), “son müslüman Türk devleti” söylemleriyle “dış dayatmalar”ı karşı çıkabileceklerini düşündükleri ölçüde, aynı zamanda bu devletin “son” a erdirilmesi gerektiği düşüncesini de yaygınlaştırmaktadırlar. Emperyalist ülkelerin, özellikle Amerikan emperyalizminin, istedikleri zaman istedikleri kişiye parti kurdurarak iktidara getirebileceklerini kendi pratikleriyle bilen Tayyip Erdoğan ve mehteran takımı ne denli çaresizse, o denli “ama halk istemiyor”la başlayan ve “müslüman Türk” söylemiyle sona eren söylemlere yönelmek durumunda kalmaktadır.

Tarihin gösterdiği temel gerçeklerden biri, Fenikelilerden beri bu topraklar üzerinde kurulmuş olan hiçbir “tüccar ulus”un uzun süre var olamadığıdır. Ulusları ulus yapan, toprağı yurt yapan, “uğruna ölenler”in sayısı, aynı ırktan oluşları ya da aynı dinden olmaları değil, o topraklar üzerinde yaşayanların tarihsel olarak oluşmuş dil, toprak, ekonomik yaşam ve kültürel birliğidir. Ve ekonomik yaşamın kapitalist merkezi olan pazar, ulusal pazar, burjuvazinin milliyetçiliği öğrendiği ilk okuldur. Pazarı sadece ticaret sermayesinin iş yaptığı yer zannedenlerin, “paranın dini ve milleti olmaz” diyen feodal tacirlerin, burjuvazinin tarihinden öğrenecekleri çok şey vardır.

Turizm gelirleriyle cari açıklarını kapatan, re-export yoluyla “ihracat patlaması” yapan bir ülkede ekonominin ne kadar iyie gitmesine ilişkin milyonlarca sayı ortaya dökülerek ülkenin insanları kandırılabilirse bile, bu “işlerin” nasıl yürüdüğünü bilen IMF’yi ve onun patronları olan emperyalistleri aldatılmak o kadar kolay değildir. Cargil’in gücü ve icazetiyle “mısır nişastası” kullanarak kâr edenler (Ülker gibi) bilmek zorundadırlar ki, aynı güç tarafından kolayca saf dışı bırakılabileceklerdir.

Türkiye’nin önündeki tek seçenek, ulu-

sal bağımsızlık temelinde üretime dayanan ulusal kalkınmayı gerçekleştirmektir. Bunun ilk adımı ise, feodal tacir zihniyetiyle biçimlenmiş mal ve hizmet ticaretine dayanan ekonomik yapıdan kurtulmaktan geçer. Başkasının ürettiğini alıp tüketerek, başkasının ürettiğini alıp satarak gelişmiş ve kalkınmış bir ülke mevcut değildir. Üretmeden tüketmek olanaklı olsaydı, tüm ekonomik

yapısını üretici toplumların üretimlerine el koymaya, yani talan ekonomisine dayandırılmış olan Osmanlı İmparatorluğu varlığını sürdürüyor olurdu.

Tarihin gösterdiği en temel gerçek, emperyalizmden bağımsız ve gerçekten demokratik bir ülke yaratılmadıkça, bir ulusun yaşaması ve ulusal sorunlarını çözebilmesi olanaksızdır.

“Sözde Ermeni Soykırımı” ve Sözde Ermeni Soykırımı

“Tarih, yazılı tarih, sınıf mücadelelerinin tarihidir.” (Marks-Engels, *Komünist Manifesto*.)

“Emperyalist Büyük Devletler (yani bütün öteki devletleri ezen ve onları mali-sermayenin ağına düşüren, vb. devletler) arasında ya da Büyük Devletlerle ittifak halinde verilen savaş, emperyalist savaştır.” (Lenin, *Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm*, s. 36.

“İki tür tarihsel haksızlık vardır. Bazıları tarihin temel akışından uzaktadırlar, bu akışı durdurmazlar ya da onun gidişini engellemezler ve proletaryanın sınıf mücadelelerinin yaygınlaşmasına ve daha derin kökler atmasına engel olmazlar. Bu cinsten tarihsel haksızlıkları düzeltmeye çalışmak, elbette akıllıca bir şey olmaz. Almanya tarafından Alsace-Lorraine’in ilhakını örnek verelim. Hiç bir sosyal-demokrat parti bu cins bir yanlışlığın düzeltilmesini programına almayı düşünemez, ama öte yandan da hiç bir sosyal-demokrat parti, işledikleri bu suç yüzünden bütün egemen sınıfları lanetlemek ve bu haksızlığı protesto etmek görevinden kaçınmaz.” (Lenin, *Rus Sosyal-Demokrasininin Tarım Programı*, 1902)

Bugünün “dış politika” alanındaki en sıcak konusu, 1915 ve sonrasındaki “soykırım-sözde soykırım” söylemleri üzerinden yürütülen Türk-Ermeni ilişkileridir. Bir diğer ifadeyle, Türk-Ermeni ilişkilerinin dünü (tarihi) üzerinden bugünün ilişkileri inşaa edilmeye çalışılmaktadır. Bu nedenle Türk-Ermeni ilişkilerinin dünü (tarihi) üzerinden yürütülen, “belgelere dayanan”-“belgelere dayanmayan” “soykırım” tartışmaları, bölgedeki ulusların ve devletlerin geleceğini belirleyecek bir söz düellosuna dönüşmüştür.

Türkiye devletinin “Ermeni sorunu”na ilişkin “resmi” tutumu, “sadık uyruk”un (Tebaa-ı Sadıka”) I. dünya savaşı sırasında, “dış kıskırtmalar” sonucunda “isyan” etmesiyle başlayan olaylar dizisinin Osmanlı devletini “tedbir” almaya zorladığı ve bunun sonucu olarak Ermeni nüfusun Anadolu’dan “tehcir”, yani göç ettirildiği, dolayısıyla meydana gelen insan kayıplarının bu göçten kaynaklandığı şeklindedir. Diğer bir anlatımla,

“Tebaa-ı Sadıka”, Osmanlı devletine karşı “cephe gerisinde” ayaklanma hazırlığına girişmiş ve yer yer ayaklanmıştı. Yemen çöllerinden Galiçya’ya kadar “yedi düvel”le savaş halinde olan Osmanlı devleti, “savaş hukuku ve kendini koruma hakkı” çerçevesinde “isyancı Ermeniler”i “tehcir” etme kararı almıştı. Bu “tehcir” sırasında yüzbinlerce Ermeni değişik nedenlerle (hastalık, açlık, adi soygunculuk vb.) yaşamını yitirmişti. Dolayısıyla ortada, iddia edildiği gibi bir “soykırım” sözkonusu değildir.

Türkiye devletinin “resmi” tutumu karşısında Ermenilerin devlet ve “sivil toplum” düzeyinde “resmi” tutumu ise, ortada hiçbir neden yokken, İttihatçıların “pan-türkist” ve “turancı” ideolojisinin “ırkçı-milliyetçi”liğine dayanan “Anadoluyu Türkleştirme planı” uygulamaya sokulmuş ve Ermeni “tehcir”i kararı alınmıştır. Bu “tehcir” kararının uygulanmasıyla, Anadolu topraklarında “dört bin yıldır yaşayan” Ermeniler, Türkler ve

Kürtler tarafından **sistemati**k olarak öldürülmeye, katledilmeye başlanmıştır. “Tehcir” ettirilen yüzbinlerce Ermeninin sistemati

olarak katledilmeleri, sözcüğün uluslararası anlamıyla bir “soykırım”dır, jenosittir.

Bu iki karşıt “resmi” tez, “soykırım” ek-

seninde sürdürülen “söz savaşı”nda ellerin-

deki tüm güçleri cepheye sürmüşlerdir.

Bir “resmi görüş” 1,5 milyon Ermeninin “soykırım”da yaşamını yitirdiğini ileri sürer-ken; diğer “resmi görüş” elindeki “belge-ler”e dayanarak, katledilen Ermenilerin sayı-sının “çok daha az” olduğunu, 200-300 bini geçmediğini ileri sürmektedir.

Bir “resmi görüş”, Ermenilerin I. dünya savaşında Osmanlının düşmanlarıyla işbirliği yaptığını, ilk buldukları fırsatta ayaklanarak Osmanlının aleyhine silahlı faaliyet yürüt-tüklerini, yani “ihamet” ettiklerini ileri sürer-ken; diğer “resmi görüş”, Ermenilerin içinde “bazı” ayaklanma yanlıları olmakla birlikte, tüm Ermenilerin böyle bir “ihamet” içinde olmadıklarını ellerindeki “yaşayan tarih”in “belgeler”ine dayanarak püskürtmeye çalış-maktadır.

“Resmi görüş”ler arasında süregiden bu “soykırım” savaşı, neredeyse her 24 Nisan’la birlikte yeniden şiddetli çatışmalara sahne olurken, yaklaşık doksan yıldır, tarafların bir-birlerine karşı hiçbir üstünlük sağlamadan süregitmiştir. Ancak bu “soykırım” üzerin-den yapılan “söz savaşı”, son yirmi yıl için-de “yeni tarafların” katılımıyla yeni bir aşamaya girmiştir. Artık hangi “resmi görüş”ün haklı ya da haksız, doğru ya da yanlış ol-duğuna ilişkin yapılan tartışmalar, hangi ül-kenin hangi “resmi görüş”ün yanında yer al-dığına bağlı olarak karara bağlanmaya baş-lanılmıştır. Fransa’dan İsviçre’ye, Polonya’dan Rusya’ya kadar 15 ülkenin “Ermeni soy-kırımı”na ilişkin almış olduğu kararlar bu ye-ni aşamanın ilk çarpışmalarını oluşturmuş-tur. Böylece Ermeni sorunu **uluslararası** bir sorun haline gelmiştir.

Ermeni sorununun ya da daha geniş ifa-deyle Ermeni soykırımı sorununun uluslara-rası hale gelmesiyle birlikte, uluslar ve ulusal devletler için içine dahil olmuştur. “Türk-le-rin Ermenileri soykırma uğratıkları”nı ka-bul eden uluslar ile “Türk ulusu” karşı karşıya gelirken, ulusal devletler bu karşıtlığın “diplomasisini” yapmaya başlamışlardır. Bu gelişme, kaçınılmaz olarak saflaşmaların hangi ulusal ya da uluslararası “çıkâr”a da-yandığı sorusunu da beraberinde getirmiştir.

Bunun doğal sonucu ise, “Ermeni soykır-ımı”nın kabul edilmesinden kimlerin ne çı-karı olduğuna ilişkin yeni bir “savaş”ın baş-laması olmuştur.

Oysa tartışmaları, “söz savaşı”nı izleyen hemen herkesin çok açık ve net bir biçim-de görebileceği ve gördüğü gerçek ise, soru-nun temelinde **savaşın** yattığıdır. Clause-witz’in çok bilinen tanımlamasıyla ifade edersek, **savaş, politikanın başka araçlarla** (şiddet araçlarıyla) **devamıdır**. Dolayısıyla her savaş, bir politikanın silahla sürdürülüşü-dür ve her politika topluma **egemen olan sınıfın** çıkarlarının ifadesidir. Bu nedenle, savaş politikadan ayrılmayacağı gibi, bu politikanın temsil ettiği sınıflardan ve sınıf-sal çıkarlardan da ayrı değerlendirilemez.

Bugün “Ermeni soykırımı” sorununun, **dünyanın yeniden paylaşımı** için emperyal-ist ülkeler arasındaki **I. dünya savaşının** bir ürünü olduğunu kabul etmeyen hiç kimse yoktur. I. dünya savaşı, daha tam ifadeyle, emperyalistler arası I. yeniden paylaşım sa-vaşı, Alman emperyalizmi ile İngiliz-Fransız emperyalistlerinin dünyayı kendi aralarında yeniden paylaşmak amacıyla başlatılmış bir savaştır. Savaşı “dünya savaşı” boyutlarına taşıyan, savaşın amacı kadar savaşa katılan ülkelerin “dünya çapında” yer almalarıdır.

I. yeniden paylaşım savaşında Almanya, Avusturya-Macaristan ve Osmanlı İmparator-luğu ile ittifak kurarken, İngiltere, Fransa ve Çarlık Rusyası ittifak kurarak savaşta yer al-mışlardır. Bu ittifak ilişkileri içinde başlayan savaşta pek çok ulus, ister ulusal devletine sahip olsun, ister “ezilen ulus” durumunda bulunsun, her durumda savaşın olası sonu-cuna bağlı olarak kendi çıkarlarını nasıl gerçekleştirebileceklerinin hesabı içine girmiştir.

Avrupa cephesinden bakıldığında, I. ye-niden paylaşım savaşında savaşı kimin ka-zanacağına bağlı olarak pek çok yeni dev-letin kurulması gündeme gelmiştir. İngiliz emperyalizmi, savaşı kazandıkları koşullarda Avusturya-Macaristan ve Osmanlı İmparator-luğunu parçalayarak Macaristan, Çekoslo-vakya, Avusturya, Yugoslavya ulusal-devlet-lerinin kurulmasını planlarken; Alman em-peryalizmi zafer kazandığı koşullarda Rus Çarlığını parçalayarak Ukrayna, Estonya, Lit-vanya, Moldavya ve Finlandiya gibi ulusal devletlerin kurulmasının hesabı içinde ol-muştur. Bu paylaşım hesapları çerçevesin-de Avrupa’daki uluslar ve ulusal devletler

kendi çıkarlarını gerçekleştireceğini umdukları emperyalist ülkelerin saflarında savaşa girmişlerdir.

Osmanlı İmparatorluğu toprakları açısından bakıldığında, İngiltere, Fransa ve Çarlık Rusyası'nın oluşturmuş olduğu "İtilaf" devletleri savaştan galip çıktıklarında, Osmanlı İmparatorluğunun egemen olduğu Anadolu, Ortadoğu ve Kafkaslar'da yeni devletlerin kurulması söz konusudur. Bu da, "Ermeni soykırımı" sorununu doğrudan ilgilendiren Anadolu ve Kafkaslar'a ilişkin paylaşım hesaplarıdır.

Osmanlı İmparatorluğunun Almanya saflarında savaşa katılmasındaki beklentisi ise, gerek 19. yüzyılın sonlarındaki savaşlarda, gerekse I. ve II. Balkan Savaşlarında kaybettiği toprakları geri almak ve böylece imparatorluğu güçlendirmekten ibarettir. Böyle bir sonuç, Osmanlı İmparatorluğunun korunması anlamına geldiğinden, bu topraklar üzerindeki ulusların ve ulusal toplulukların kendi devletlerine sahip olma olasılığını tümüyle ortadan kaldırmaktadır. Bu koşullarda Osmanlı İmparatorluğu içinde yer alan pek çok ulus ve ulusal topluluk İngiltere, Fransa ve Çarlık Rusyası'nın oluşturmuş olduğu "İtilaf Devletleri"nin saflarında yer almışlardır. Osmanlı egemenliği altındaki "müslüman" Araplar gibi "hıristiyan" Ermeniler de, Osmanlı İmparatorluğunun dağılmasının kendi çıkarlarına olduğunu bildikleri anlamda, Osmanlı İmparatorluğunun "düşmanları"yla ilişki içine girmişlerdir.

Bu tarihsel gelişim içinde anlaşılamayan ya da anlaşılamayacak fazlaca bir şey yoktur. Bir tarafta kendi üzerinde yüzlerce yıldır egemen olan ve ulusal haklarını kabul etmeyen bir imparatorluk (Osmanlı), diğer tarafta ise kendilerine ulusal haklarını vermeyi vaadeden "İtilaf Devletleri" bulunmaktadır. Bu koşullarda her ulus ve ulusal topluluk, kendi ulusal istemlerini gerçekleştirme için en uygun olan tarafın zafer kazanmasını istemiş ve onunla ittifak kurmuştur. Böylece emperyalist bir savaşın **çerçevesi içinde** ulusal haklar ve istemler için de bir savaş başlamıştır. Bu yeni savaş emperyalist ülkelerin çıkarlarıyla çakıştığı ölçüde, **doğrudan** emperyalist ülkeler tarafından desteklenmiş ve pek çok durumda onlar tarafından örgütlenmiştir.

Lenin bu olguyu şöyle açıklar:

"... bugünkü emperyalist savaş, mali bağların gücünün ve ekonomik

çıkarların, küçük, siyasal bakımdan bağımsız bir devleti, Büyük Devletlerin savaşını içine nasıl çektiğine (Britanya ve Portekiz) ilişkin örnekler ortaya koymaktadır; öte yandan küçük ve emperyalist "patronları"na bakışla (hem ekonomik, hem siyasal yönden) daha zayıf olan uluslarla ilgili olarak demokrasinin ihlal edilmesi, ya başkaldırına (İrlanda), ya da tüm askeri birliklerin düşmanın yanına geçmesine (Çekler) yolaçmaktadır. Bu durumda, küçük ulusların *herbirine* diledikleri kadar demokratik özgürlük vermek, siyasal bağımsızlığa izin vermek, böylece 'kendisi' askeri girişimlerini zarar görme tehlikesine atmamak, mali-sermaye açısından yalnızca 'gerçekleştirilebilir' bir şey olmakla kalmaz, ama *bazan* tröstler için, *onların* emperyalist siyaseti için, *onların* emperyalist savaşını için daha *kârlıdır*."*

Dolayısıyla emperyalist bir savaşta "küçük ulusların" kendi ulusal haklarını elde etmek amacıyla emperyalist güçlerin **saflarında** yer alışları, sadece onların kendi istemlerini gerçekleştirmeleri açısından değil, aynı zamanda doğrudan emperyalist ülkelerin kendi çıkarları, özel olarak da askeri çıkarları açısından da değerlendirilmesi gereken bir olgudur.

"Şimdiki savaş ne için yapılıyor? Bunun yanıtı (savaşan devletlerin savaştan *onlarca* yıl önce izledikleri siyasete dayandırılan) kararımızda verilmiştir. İngiltere, Fransa ve Rusya, ele geçirmiş oldukları sömürgeleri bırakmamak, Türkiye'yi soyabilmek, vb. için savaşıyorlar. Almanya o sömürgeleri devralmak, Türkiye'yi kendisi soyabilmek, vb. için savaşıyor. Almanların Paris'i ya da St. Petersburg'u aldığını varsayalım. Böyle bir şey bugünkü savaşın yapısını değiştirir mi? Hiç bir şekilde değiştirmez. Almanların amacı -ve daha önemlisi, kazandıkları takdirde o amacı gerçekleştirecek olan siyaset- sömürgelere elkoymak, Türkiye üzerinde egemenlik kurmak, başka ulusların, örneğin Polonyalıların vb. oturdukları

* Lenin, *Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm*, s. 60.

toprakları kendine katmaktır. Amaçları, Fransızları ya da Rusları, yabancı egemenliği altına sokmak değildir. Şimdiki savaşın gerçek özü, ulusal değil, emperyalisttir. Başka deyişle, savaş, taraflardan birinin, ötekini sürdürmeye çalıştığı zulmü ortadan kaldırmak amacıyla verilen bir savaş değildir. Savaş, zulmeden iki grup arasında çapulun nasıl bölüşüleceği, Türkiye'yi ve öteki sömürgeleri kimin soyacağı konusunda, iki haydut arasında verilen bir savaştır.”*

Böyle bir savaşta “ezilen uluslar” hangi emperyalist gücün yanında yer alırsa alsınlar, her durumda emperyalistlerin çıkarlarına hizmet etmek ve bu çıkarların aleti olmak durumunda kalmışlardır. Bu ilişkiler içinde bir ulusun “kurtuluşu”, diğer bir ulusun “yıkılışı”yla karşı karşıya gelmiştir. Bu karşıtlığın en şiddetli yaşandığı yer ise, ulusal sorunların alabildiğine karmaşık olduğu, ulusal topluluklar arasındaki kin ve nefretin alabildiğine yoğun olduğu Kafkaslar bölgesi olmuştur.

Stalin Sovyet Devrimi öncesinde Kafkaslardaki durumu şöyle özetler:

“Kafkas-ötesi, uzun süreden beri bir kıyım ve uyuşmazlık alanı, ve sonra da, menşevizm ve Taşnaklar** döneminde, bir savaş alanı olmuştur. Gürcüler ile Ermeniler arasındaki savaş bilirsiniz. 1904 başları ve 1905 sonlarında Azerbaycan'daki*** katliamları (*massacres*) da bilirsiniz. Ermeni çoğunluğunun, içinde Tatarların da bulunduğu nüfusun tüm geri kalanını katlettiği****, örneğin Zangezur gibi, bir dizi bölge adı sayabilirim. Zangezur, çoğunluğun Ermeniler tarafından oluşturulduğu ve bunların, bütün Tatarları katlettikleri**** bir bölgedir. Başka bir ilin, Nahcivan'ın adını da sayabilirim. Orada, çoğunlukla bulunan Tatarlar, bütün Ermenileri katletmişlerdir*****. Bu işler, Ermenistan ve Gürcistan'ın emperya-

list boyunduruktan kurtulmalarından az önce oldu.”*****

İşte böylesine ulusal çatışmaların ve katliamların yapıldığı Kafkas bölgesinde, uluslar ve ulusal topluluklar arasındaki kin ve nefret, olabilecek en üst boyutlara ulaşmıştır. Emperyalist paylaşım savaşıyla birlikte bu ulusal çatışmalar ve katliamlar, **emperyalist savaşın bir parçası** haline gelmiştir.

“Bir savaş sırasında, görünüş odur ki, ‘haklar’dan söz etmek saçmadır. Çünkü her savaşta hakların yerini düpedüz sınırsız zorbalık alır.”*****

Kafkas bölgesindeki “sınırsız zorbalık”, milyonlarca insanın acı çekmesine, yüzbinlerce insanın katledilmesine yol açmıştır.

Bugünden düne, tarihe bakarken, unutulmaması gereken en temel gerçek, uluslar ve ulusal topluluklar arasındaki kin ve nefretin ortaya çıkardığı **katliamlar** ve bu katliamların beslediği **kin ve nefrettir**. I. yenden paylaşım savaşında, gerek savaşın sonucuna göre kendi ulusal çıkarlarının “gerçekleşebileceği” beklentisi ile emperyalist güçlerden birisinin saflarında yer alan uluslar ve ulusal topluluklar, gerekse bu uluslar ve ulusal toplulukları kendi emperyalist savaşlarının bir aleti durumuna indirgeyen emperyalist ülkeler, bu bölge halklarının **katliamlarının sorumlusu** olmuşturlar.

Ancak aritmetikte nasıl ki elmalar ile armutlar toplanamazsa, tarihte de uluslar ile ülkeler bir ve aynı kaderi paylaşmazlar. Bir yanda emperyalist güçlerle işbirliği yapan **uluslar ve ulusal topluluklar**, öte yanda bizzat **emperyalist ülkelerin** bulunması, gerçekleşen katliamların tek, ama **somut** sorumlusu olarak ulusların ve ulusal toplulukların ortada kalmasına yol açmaktadır. Bunun sonucu olarak da, emperyalist ülkeler, bu bölgedeki eski ulusal çatışmaları körükleyen ve buna bağlı olarak katliamların sorumlusu olarak ortaya çıkarken, emperyalist ülkelerin **ulusları** bu katliamlardan soyutlanabilmektedir. Böylece emperyalist ülkelerin egemen ulusları çok kolaylıkla ve rahatlıkla bu katliamların “hakemi” durumuna gelebilmektedir.

* Lenin, *Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm*, s. 35, Sol Yay.

** Sol Yayınlarının çevirisinde “milliyetçiler”.

*** Sol Yayınları çevirisinde “Azerbaycan”ın adı geçmemektedir.

**** Sol Yayınları çevirisinde “boğazlanmış bulundukları” ifadesi yer almaktadır.

***** Sol Yayınları çevirisinde “boğazladıkları” ifadesi yer almaktadır.

***** Stalin, *Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu*, s. 182, Sol Yay.

***** Lenin, *Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm*, s. 20.

Diğer yandan I. paylaşım savaşı sonrasında Osmanlı İmparatorluğunun yerine Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Çarlık Rusyası'nın yerine Sovyetler Birliği'nin kurulması, Kafkas bölgesindeki tarihsel olayların (katliamlar vb.) "sorumlusu kim" sorusunu daha da "yalınlaştırmış"tır. Bu süreçte Osmanlı İmparatorluğunun "mirasçısı" olan Türkiye Cumhuriyeti ve Türkler, tarihsel sürekliliğe sahip tek ülke, tek devlet ve tek ulus olarak ortada kalmıştır. Doğal olarak Sovyetler Birliği'nin Kafkas bölgesindeki ulusal ayınma ve çatışmaları **çözme başarısını gösterdiği** oranda, tüm ulusal çatışmalar ve katliamlardan arta kalan Ermeni katliamı ve "sorumlusu", tarihsel sürekliliğe sahip olan "Türkler" olmuştur. Ancak Sovyetler Birliği bölgedeki ulusal sorunları çözdüğü koşullarda, "Ermeni soykırımı", Sovyetler Birliği sınırlarının dışına taşınmış, popüler ifadeyle "diaspora"nın varoluş nedeni haline getirilmiştir.

Sovyetler Birliği Kafkas bölgesindeki ulusal sorunları çözdüğü ölçüde, "Ermeni soykırımı" sorununun ağırlık noktası Anadolu'ya kaymıştır. Ancak bu durum, çoğunlukla Kafkas-ötesi bölgede bulunan Ermeniler ile "Batı Ermenistan"da yaşayan Ermeniler arasında bir **ayrım** yapılmasını da beraberinde getirmiştir. Bugün "Ermeni soykırımı" üzerine yapılan tartışmalarda, araştırmalarda ve "söz savaşlarında" bu ayrım **mutlak** hale getirilmiştir. Bunun sonucu olarak da Ermenilerin kendi ulusal çıkarlarını gerçekleştirmek için en elverişli durum olarak gördükleri "İtilaf Devletleri" saflarında yer alışları ve I. yeniden paylaşım savaşı, "soykırım"ın **dışına çıkartılmıştır**. Bugün "uluslararası tarihçiler ve tarih araştırmacıları" için Ermenilerin "İtilaf Devletleri" ile kurdukları ittifak ve "İtilaf Devletleri"nin Kafkas toprakları üzerindeki hesapları önemsiz bir "ayrıntı" haline gelirken, Türkiye'nin "resmi görüşü"nde bu ilişkiler ağırlıklı bir yere sahip olmayı sürdürmektedir. Bunun sonucu olarak da, "söz savaşları", sözcüğün tam anlamıyla bir "sağır-lar diyalogu"na dönüşmüştür.

Evet, tarihte pek çok katliam, kitle katliamı yapılmıştır ve Anadolu toprakları üzerinde de gerçekleşmiştir. Büyük İskender'den Roma'ya, Bizans'tan Haçlı Seferleri'ne, Anadolu Selçuklularından Osmanlıya ve Osmanlıdan I. yeniden paylaşım savaşına kadar Anadolu toprakları üzerinde yaşayan halklar, büyük katliamlara maruz kalmışlar

ve zaman zaman topyekün imha edilmişlerdir. Yediden yetmişe insanların öldürülmesi ya da ölüme terk edilmesi, BM'lerin 1948 kararlarına bağlı olmaksızın, sözcüğün tam anlamıyla katliamdır, kırmadır. Marksist-Leninistler sadece Ermeni katliamını değil, tarihteki tüm katliamları kınarlar ve bunların tarihsel ve sınıfsal temellerini, hangi sınıf egemenliğinin ürünü olduğunu ortaya koyarlar.

"Ermeni soykırımı", tarihteki tüm katliamlar gibi, hiç bir biçimde haklı gösterilemez. Hangi nedenle olursa olsun, bir ulusun üyelerinin (Ermeniler ya da bir başka ulus) topyekün "suçlu" kabul edilerek "cezalandırılması" da kabul edilemez. Sözcüğün Türkçe anlamıyla, Anadolu'da yaşayan Ermeniler katledilmişlerdir, kıırma uğramışlardır. "Tehcir", yine sözcüğün Türkçe anlamıyla, tam bir kıırma, kitlesel ölümlere yol açmıştır. Ermeniler "tehcir" boyunca, açlıktan hastalığa, soygunculardan toprak ağalarına kadar her kesimin saldırılarıyla yaşamlarını yitirmişlerdir. Burada yaşamlarını yitirenlerin on bin ya da yüzbin yahut bir milyon olmasının özel bir önemi yoktur. Nasıl ifade edilirse edilsin, "tehcir" olayı, Ermenilerin kıırma yol açmıştır. Kıırma uğrayanlar Ermeniler, yani belli bir "soy"un insanları oldukları için, bu kıırma bir "soykırım" haline dönüşmüştür.

"Tehcir" kararını alanların "tehcir" in bir kıırma, "soykırımına" dönüşeceğini bilip bilmemelerinin, bunu önceden planlayıp planlamadıklarının, İttihat ve Terakki'nin "pan-Türkizm"inin bir ürünü olup olmadığının burada hiçbir önemi yoktur. Aynı şekilde, Ermenilerin "İtilaf Devletleri"yle işbirliği yapıp yapmamalarının, Osmanlı ordusuna arkadan saldırıp saldırmadıklarının da burada önemi yoktur. En olumsuz koşullar altında insanlar göç etmeye zorlanmışlardır ve bu göç sırasında yüzbinlercesi yaşamını yitirmiştir.

İlk ve tek tarihsel gerçek budur.

Bu tarihsel gerçek ortaya konulduktan sonra, herkesin, her ulusun ve her ulusun bireyinin üzerinde düşünmesi gereken soru, bu olayın **neden meydana geldiği**dir. Bu soru yanıtlanabildiği ölçüde her iki ulus arasındaki düşmanlıklar, kin ve nefret duyguları ortadan kaldırılabilir. Aksi halde ulusal düşmanlıklar, ulusal kin ve nefret yeni çatışmaları ve katliamları besleyecektir.

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi, emperyalist-

lerin dünyayı yeniden paylaşma savaşı ve bu savaşta kendi amaçlarına ulaşmak için ulusları savaşa sürüklemeleri, daha henüz uluslaşma sürecinin başında yer alan ulusal toplulukların aralarındaki çatışmaları şiddetlendirmiştir. I. yeniden paylaşım savaşı öncesindeki bölgesel ulusal çatışmalar ve katliamlar, savaş koşullarında şiddetlenmiş ve yayılmıştır. I. yeniden paylaşım savaşı, uluslar ve ulusal-topluluklar için “nihai karar anı”nın geldiği düşüncesini uyandırmış ve onların her birini düşmanlarıyla “kesin hesaplaşma”ya itmiştir. I. yeniden paylaşım savaşı **sonrasında** “tehcir” edilen Ermenilerin **geri dönüşüyle** birlikte başlayan yeni çatışmalar, katliamlar ve göçler, bu hesaplaşma düşüncesinin ne denli yaygın ve ulusal toplulukların içinde ne denli kökleşmiş olduğunun bir kanıtıdır.

Böylesine açık biçimde emperyalist çıkarlar için kullanılmış ulusların, tüm bu gerçeklere gözlerini kapatarak, Ermenilerin Türkleri “sırtından vurdukları”ni düşünerek “tehcir”in haklı ve meşru olduğunu düşünmeleri ne denli yanlış ve insani değilse, aynı şekilde Ermenilerin yaptıklarını ve 1918 sonrasında geri dönüşle birlikte yapılanları basitçe “intikam duygusu” olarak açıklamak da o denli yanlış ve insanlık dışıdır. Bir tarafın (Osmanlıların) öbür tarafı, Ermenileri, sadece Ermeni oldukları için “tehcir”e zorlaması nasıl bir “soy” düşmanlığı ise, diğer tarafın, Ermenilerin, “intikam duyguları” ile sadece Türk oldukları için insanları öldürmeleri ve göç etmek zorunda bırakmaları da o denli “soy” düşmanlığıdır. Bir Türkün ya da o dönemin tanımıyla “müslüman”ın, sadece bu “soy” kimliği nedeniyle düşman olarak görülmesi de; bir Ermeninin, sadece bu “soy” kimliği nedeniyle düşman olarak görülmesi de kabul edilemez. Bütün bunlar, uluslar arasındaki düşmanlığı “soy” (ırk) düşmanlığına dönüştüren milliyetçiliğin insanlık dışı yüzüdür.

“Bütün halklar kardeştir” sloganı bu gerçekler üzerinde yükselir ve uluslar arasındaki düşmanlıkların sona erdirmenin yolunu gösterir. Bunun dışındaki her yol, “Ermeni soykırımı” çevresinde süregiden “söz savaşı”ndaki taraflardan birisi olmaya götürecektir. Ve her taraf da, son tahlilde, bu sorunun süregitmesinden yararlanan emperyalistlerin çıkarlarına hizmet etmektedir.

Bugün “Ermeni soykırımı” sorunu yalın bir “ulusal sorun” olmaktan çıkmıştır. Sorun,

şu ya da bu biçimde, şu ya da bu büyüklükte topraklar üzerinde kendi kaderini tayin hakkı çerçevesinde ulusal-devletine sahip olmuş iki ulusun “**tarihsel hesaplaşması**”na dönüşmüştür. Ama kesin iki ulusun **tarihle hesaplaşması değildir**. Kim ki, sorunun bu dönüşümünü görmezlikten gelerek, basit ve yalın haliyle bir tarihle hesaplaşma, tarihte yapılanlarla ulusların yüzyüze gelmesi olarak koyarsa, bu kişi kendisini “tarihsel hesaplaşma”nın basit bir aracı haline getirmekten başka bir şey yapmış olmayacaktır.

“Ermeni soykırımı” çevresinde oluşan çıkar ilişkileri ve çatışmalar göstermektedir ki, ulusların kendi ulusal-devletlerine sahip oldukları koşullarda bile “tarihsel hesaplaşma”nın sona ermediğidir. Bu “tarihsel hesaplaşma” **sona erdirilmediği sürece**, uluslar arasında yeni çatışmalar, yeni savaşlar ve hatta yeni katliamlar kaçınılmaz olacaktır. Tıpkı 1919-1922 arasında Yunanlılar ile Türklerin “tarihsel hesaplaşma”sı gibi. Marksizm-Leninizmin çok açık biçimde ortaya koyduğu gibi, hiçbir ulusal sorun, bir ulusa bir başka ulusun üzerinden ayrıcalık sağlanarak çözümlenemeyeceği gibi, **emperyalist sistem içinde** kalıcı bir çözüme ulaştırılmaz ve hiçbir çözüm istikrarlı hale getirilemez. Ulusal-devletlerin kendi içsel sorunları ve asıl olarak da emperyalist ülkelerin ilişki ve çelişkilerindeki her değişim ulusal-devletler arasındaki ilişkileri değiştirebilmektedir. Bu değişim, çoğu zaman uluslar arasındaki “tarihsel hesaplar” üzerinden “dış politika” yapılmasına yol açmaktadır. Emperyalist ülkeler kendi sömürleri altındaki görünüşte bağımsız ulusal-devletleri kendi isteklerini yerine getirmeleri için birbirlerine karşı kışkırtabilmektedir. Ulusal düşmanlıklar kullanılarak ve bu düşmanlıklar kışkırtılarak, “düşman ulusların” her türden emperyalist politikaya kayıtsız-şartsız boyun eğmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Amaç, “düşman uluslar”dan her birinin, diğer ulusun “düşmanlığı” karşısında, kendisini koruyacak tek gücün emperyalist ülkeler olduğuna inanmasını sağlamaktır. Bu yolla “düşman uluslar” içindeki her türlü anti-emperyalist, ulusal bağımsızlıkçı görüşler kolayca bertaraf edilebilecektir.

Bugün artık sorun, Ermeni soykırımının Türkiye tarafından kabul edilip edilmemesi, “tarihle hesaplaşmak”, “tarihsel gerçeklerle yüzyüze gelmek” noktasından çıkmış-

tır. İster Ermeni soykırımı yapıldığı kabul edilsin, ister kabul edilmesin, bugün “soykırım savaşı”nın odak noktasında **Kafkas bölgesinin emperyalist ülkeler tarafından yeniden paylaşımı** bulunmaktadır. Emperyalist ülkeler, Sovyetler Birliği tarafından belli ölçülerde çözülmüş ve istikrara kavuşturulmuş olan Kafkaslardaki uluslar arasındaki eski ayrışmaları yeniden kışkırtmaya başlamışlardır. İster bölgedeki petrol ve doğal gaz kaynakları, ister petrol boru hatları, isterse kara ve deniz ticareti açısından ele alınsın, her durumda emperyalist ülkeler Kafkaslarda kesin ve mutlak bir egemenlik peşinde koşmaktadırlar. Bu amaca ulaşmak için yürütülen tüm faaliyetlerde AB emperyalistleri ile ABD arasında belli bir “consensus” olduğu görülmektedir. Gürcistan’daki “kadife devrimi”nden sonra Ermenistan bölgesinin “kilit ülkesi” durumuna gelmiştir. Ermenistan ile Türkiye ve Azerbaycan arasındaki “tarihsel sorun”, emperyalistlerin bölgedeki çıkarlarıyla çatışmaktadır. Burada “kilit ülke” Ermenistan olmakla birlikte, “anahtar” Türkiye olarak görülmektedir. Azerbaycan-Ermenistan sorunu, İlham Aliyev’in halk desteğine sahip olmayan iktidarı, emperyalist ülkeler tarafından “ikili görüşmeler” aracılığıyla satın alınabilir bir çözüme sahip görünmektedir. Dolayısıyla gerek Gürcistan için, gerekse Ermenistan için Türkiye’nin Kafkaslardaki yeni emperyalist düzenlemelere engel oluşturmaması tek sorun olarak ortada kalmaktadır. Öte yandan ise, Ermenistan ve “diaspora Ermenileri” emperyalist ülkelerin kendilerine Kafkaslarda önerdikleri “misyonu” yerine getirebilmek için “soykırım” ve “soykırım”la ilgili **toprak ve tazminat sorununun** çözümlenmesini istemektedir. Bu ise, Türkiye’nin “Ermeni soykırımı” konusundaki “inkarcı” politikalarından vazgeçmesini ön koşul haline getirmektedir.

Türkiye devletinin “Ermeni soykırımı”nı kabul etmesi, son tahlilde, bölgedeki kısa vadeli emperyalist çıkarların gerçekleştirilmesinin bir adımı olmakla birlikte, aynı zamanda bu çıkarların gerçekleştirme “masrafları”nın Türkiye’ye fatura edilmesi anlamına gelmektedir. Bu faturanın çıkartılabilmesi için de, BM’lerin 1948 tarihli “soykırım kararı” ve Yahudi soykırımına ilişkin uygulamalar (tazminat vb.) bir temel ve emsal teşkil etmektedir.

Açıktır ki, yüzbinlerce insanın katledilme-

sinin ve mülklerine elkonulmasının tazmin edilmesi milyarlarca doları gerektirmektedir. 300 milyar iç ve dış borç altındaki Türkiye gibi bir ülkenin böylesine yüksek tazminatları ödeyebilmesi olanaksızdır. İşte “sözde soykırım”ın söz savaşlarında, emperyalist ülkelerin, özel olarak AB’nin devreye girmeye çalıştığı yer burasıdır. “Ermeni soykırımı”nı kabul etmek zorunda bırakılacak bir Türkiye, milyarlarca dolarlık tazminatları ödeyemeyeceği için, emperyalist ülkeler “arabulucu” olarak devreye gireceklerdir. Popüler ifadeyle, Türkiye’nin tazminat borçları için “ödeme planı” yapılacaktır. Tıpkı dış borçlarının ödenemez hale gelmesiyle birlikte IMF tarafından yapılan “ödeme planları” gibi. Bu tazminat ödeme planı da, borçlu ülkenin belli gelirlerinin karşılık gösterilmesiyle, yani ipoteklenmesiyle gerçekleştirilecektir. Türkiye’nin ipoteklenebilir varlığı ise, Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı, Fırat ve Dicle’nin “uluslararası suları” ve GAP’tır.* Böylece Osmanlı İmparatorluğu’nun “varisi ve mirasçısı” Türkiye Cumhuriyeti, ikinci bir Duyun-u Umumiye yönetimi altına girecektir. AB, daha bugünden bu yönetime taliptir.

Bütün bunlar emperyalistlerin kısa ve orta vadeli çıkarlarıyla, “enerji politikalarıyla” ne denli uyumlu olursa olsun, her durumda iki ulus arasındaki düşmanlığı kışkırtmaktan ve yeni çatışmalar yaratmaktan başka bir sonuç vermeyecektir.

Uluslar arasındaki barış ve kardeşlik, ancak uluslar arasındaki ilişkilerde her türlü zor ve baskının ortadan kaldırıldığı, eşit ve demokratik bir ilişki kurulabildiği ölçüde gerçekleşir. Bunun tersine yapılan her davranış, bir dayatma, bir zorlama olacaktır. Bu da uluslar arasında barış ve kardeşliğin oluşmasının en temel engelidir. Bir ulusun karşı karşıya kaldığı zorluklardan yararlanarak, o ulusun kabul etmeyeceği şeyleri kabul ettirmeye çalışmanın ve kabul ettirmenin, o

* G. Verheugen’in başkanlığını yaptığı AB komisyonunun 6 Ekim 2004 tarihinde yayınladığı Türkiye Raporu’nun “Etkiler” bölümünde şunlar yazıldı:

“Bölgede önemi bulunan konulardan biri kalınma ve sulama için gerekli suya erişimdir. Ortadoğuda su konusunun stratejik önemi önümüzdeki yıllarda artacaktır. Türkiye’nin katılımıyla birlikte su kaynaklarının ve altyapı projelerinin **uluslararası yönetimi** (Fırat ve Dicle havzaları üzerindeki barajlar ve sulama projeleri, İsrail ve komşuları arasında su alanında sınırötesi işbirliği) AB açısından önemli bir konu haline gelebilecektir.”

ulusun zorluklarını aştığı oranda kendisine bunları zorla kabul ettirenlerin zor duruma düşmesini bekleyeceğini ve uygun anı yakaladığında kaybettiklerini geri almak için zora başvuracağını tarih yeterince kanıtlamıştır.

Bugün “Ermeni soykırımı”nın ulusal ve uluslararası taraflarının hiçbirisi, sözcüğün tam anlamıyla “soykırım” konusuyla ilgilenmemektedirler. Kozmopolit küçük-burjuva aydınlarının “tarihle hesaplaşma” tezlerinin de, Ermeni “diasporası”nın “tarihsel hesaplaşması”nın da, Türkiye devletinin “belgelerle konuşması”nın da 1915 “tehcir” olayı ve bununla birlikte ortaya çıkan Ermeni katliamıyla uzaktan yakından ilgisi bulunmamaktadır. Tüm taraflar “kılıçlarını çekmiş” hazır beklemektedirler. En küçük bir kıvılcımın kolayca çatışmalara yol açabileceği bir ortam oluşmaktadır. Öyle ki uluslararası her sorunda olduğu gibi, “Ermeni soykırımı”nda da kozmopolit küçük-burjuva aydınları “askere” çağırılmıştır. Karen Fogg’un ifadesiyle “uyuyan güzeller”, bu kez Ermeni sorunu konusunda uyandırılmıştır. Kıbrıs’ta ortaya çıkan gelişmeye benzer bir gelişme için kollar sıvanmıştır.

Kozmopolit küçük-burjuva aydınları aracılığıyla bir ulusun milliyetçilerinin “tarih bilinci”, bir başka ulusun milliyetçilerinin “tarih bilinci”yle yeniden şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Ermeni sorununda olduğu kadar, “Anadolu Rumları” sorununda da benzer bir gelişme yaşanmaktadır. Ermeni “soykırımı”nı Pondus “soykırımı” bir gölge gibi izlemektedir. AB’ye girme uğruna her şeyi kabul etmeye ve kendi ulusal “değerleri”ni terk etmeye hazır bir küçük-burjuva kitleye ve aydınlarına sahip bir ülkenin böylesi bir kuşatma altına alınmasında şaşılacak bir yan yoktur. Bu ülke, yani Türkiye Cumhuriyeti, *Wall Street Journal*’da yazıldığı gibi, “hasta adam” haline gelmiştir.

Bu durumdan Türkiye devletinin ve oligarşisinin **tek çıkış yolunu** ise **Amerikan emperyalizmi** göstermektedir.

Amerikan emperyalizmi, bir yandan Yunanistan ve Ermenistan’ı “el altından” destekleyerek Türkiye devletinin kuşatma altına alınmasını sağlarken, diğer yandan Türkiye’ye “seni bu kuşatmadan kurtaracak tek güç benim” mesajı vermektedir. Bunun bedeli ise, Amerikan emperyalizminin “Büyük Ortadoğu Projesi”ne “aktif” olarak katılmaktan ibarettir.

Herkesin kolayca görebileceği gibi, Türkiye’nin “Büyük Ortadoğu Projesi”ne dahil edilmesi, Türkiye devletinin **militarize edilmesiyle** eşdeğerdir. Militarize edilmiş ve Amerikan emperyalizminin “aktif askeri müttefiki” haline gelmiş bir Türkiye ise, Kafkaslar’dan Ortadoğu’ya kadar tüm bölgede yeni bir savaş ve terör döneminin başlamasına yol açacaktır.

Devlet düzeyindeki bu gelişmenin, “ulus çapında” milliyetçilik dalgasının daha da yükselmesine ve ırkçı-şoven milliyetçiliğe dönüşmesine yol açacağı da kesindir. Bunun bölgede yeni bir “sıcak çatışmaya” yol açıp açmaması fazlaca önemli değildir. Böyle bir gelişme, tüm bölgede yeni bir **korku döneminin** başlangıcını oluşturacaktır. Bu nedenle “Ermeni soykırımı” üzerinden kendi ulusal ve sınıfsal çıkarlarını “realize etmeye çalışan” her kesim, hangi “resmi görüş”ü benimserse benimsesin, bu korku tüneline girmekten kendisini kurtaramayacaktır.

Sorunun tek ve gerçek çözümü, Sovyetler Birliği tarafından ortaya konulmuş ve 72 yıl etkin biçimde yaşama geçirilmiş **sosyalist çözümdür**. Bunun dışındaki her “çözüm”, emperyalist sistem içinde ve emperyalist çıkarlara bağımlı çözümler olacaktır ve sistem içindeki her değişime ve gelişmeye bağlı olarak değişecektir.

“Meryem Ana, İsa ve Kutsal Ruh Adına” Takdis Edilen Helsinki Yurттаşı

“Erivan'ın delisi Belge'yi ıslattı

Murat Belge'nin kafasına şarap döken Ermeni kaçtı, Hrant Dink yakalandı. Murat Belge, 'Köyün delisi diyebiliriz' dedi.” (*Sabah*, 25 Nisan 2004)

“Geçtiğimiz haftanın en çok konuşulan olaylarından biri, 1915 olaylarının 90'ıncı yıldönümü nedeniyle Erivan'da bulunan Prof. Dr. Murat Belge'nin maruz kaldığı 'şaraplı saldırı'ydı. Bilgi Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü Başkanı ve Radikal gazetesi yazarı Belge, olayı büyük bir olgunlukla karşıladı; gömleğini nasıl ücretsiz temizlettiğini, döken bir kadeh yerine ikram edilen bir şişe şarabı nasıl içtiğini yazdı.

Belge gerçekten hiç sinirlenmemiş. "Mahallenin delisi" olarak tabir ettiği adamın yaptığını anlatırken gülümsemeden de edemiyor.

Belge'yi Kuştepe'deki Bilgi Üniversitesi kampusunda ziyaret ettik. Saldırıyı, anıta çiçek koyarken niçin gözyaşı döktüğünü ve neden 'Birleşmiş Milletler'in tanımına göre 1915 olayları soykırımdır' dediğini kendi ağzından dinledik...

“Gazeteci arkadaşlar vardı. O adamcağız önceden tespit etmiş Türk olduklarını, saldırmış. Aynı masada oturuyoruz. Tekrar onları görünce 'Turco' falan diye bağırdı. Birden bir el geldi ve bardağımı alıp şarabı başıma döktü. Hrant (Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink) fırladı, adam da kaçtı. Adamın yüzünü bir anlık görebildim. Pek sağlam bir adam değildi. Belli ki mahallenin delisi bir adamdı.” (*Milliyet*, 9 Mayıs 2004)

“Prof. Dr. Belge'nin, Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink, tarihçi Taner Akçam ve bir grup arkadaşıyla birlikte Mariott otelinin Cumhuriyet Meydanı'na bakan kafeteryasında oturduğu sırada gerçekleşmişti. Yoldan geçen siyah eşofmanlı bir Ermeni, aniden Murat Belge'nin üzerine masada duran bir kadeh şarabı döktü. Bunun üzerine Hrant Dink ayağa kalkarak saldırgana Ermenice 'Ne yapıyorsun?' diyerek gitmesini istedi. Dink, 'Meselenin büyütülecek bir tarafı yok. Adamın yarı meczup olduğunu söylediler. Böyle bir meczubun yaptığı eylemin, iki ülke arasında zaten kırılğan olan ilişkileri daha da içinden çıkılmaz hale getirmek için kullanılmasına hep birlikte karşı çıkmalıyız' dedi.” (DHA, "Türk müsün' diye sormadan şarap döktü", 25 Nisan 2004.)

“... hep birlikte, dediğim gibi otelin önündeki kahvede oturmuş konuşuyoruz. Aynı adam zuhur ediyor ve bizim gazetecileri tanıyor. Ben de

arkam ona dönük konuşmaktayım. Birinin içinde 'Türk' geçen bir şeyleri bağırdığını duydum ve aynı anda şarap da başıma geçti. Edebiyatta, söz sanatlarında, aynı anda birden fazla duyunun tek yaşantı halinde sunulmasına 'sinestezya' denir. Benimki de biraz 'sinestetik' bir yaşantı oldu.

Yanımda Hırant fırladı, üstüne yürüdü ve bu zavallı 'mezczup' kaçtı...

Ertesi gün resepsiyonda Dışişleri Bakanı bile gelip hatır sordu. Akşam lokantada olmadık bir raslantı sonucu ABD Büyükelçisi ve hanımı ile karşılaştık. Bir şarap ikramı da buradan çıktı. Sonuç olarak, başıma geçen bir bardaktan çok daha fazlasını normal yoldan tüketmiş oldum.

Adam (zaten bilinirmiş) tam bir mezczup olduğu için, bu olayı herhangi bir şekilde 'tipik'leştirmeye imkân yok. 'Her Türk'ten nefret eden bir milliyetçi' olduğunu dahi söyleyemezsiniz, çünkü adamcağızın aklı yarım.

Onun için Hırant'la düşündük taşındık, aslında bunun bir saldırı, herhangi bir düşmanlık eylemi olmadığına, tersine, adamın bana duyduğu aşırı sevgiden ileri geldiğine karar verdik. Kendi kültürü içinde beni kutsal şarapla vaftiz etmek istemişti." (Murat Belge, "Bir Erivan Anısı", *Radikal*, 26 Nisan 2004.)

Not: *Meczzup* (TDK): 1. Tanrı aşkıyla aklını yitirmiş kimse; 2. Aklını yitirmiş, deli, sapık.

Söz Murat Belge'nin:

Aslında amacı vaftiz etmektir

Erivan'da, açık hava kahvesinde adamın biri, şarap bardağını kafama boca etti. İşletme, bardağı şişeyle telafi etti. Elbiseler ücretsiz temizlendi. Saldırı aslında sevgiden; adam beni şarapla vaftiz etmek istemişti.

Belge: Meczzupun işi abartıldı. MURAT BELGE 11. SAYFADA

“Yükselen Milliyetçilik” Karşısında Küçük-Burjuva “Elit” Aydınları [“Fast-Food Entelektüelleri”]

Küçük-burjuvazi, her zaman, mevcut düzen tarafından proleterleşme tehdidi altındadır ve bu nedenle proletaryaya karşı bir kin ve düşmanlık duygusuna sahiptir. Diğer yandan, sürekli özendiği ve olmak istediği büyük burjuvalar gibi olacağı günün hayalini kurar. Proletaryayı küçümser, burjuvaziyi kutsar. Ama onun bu sınıfsal niteliği, mevcut toplumsal düzenin gerçeği ile çatışır ve her geçen gün umutları kırılır. Ve bu umutsuzluk, onu hızla devrim mücadelesinin içine iter. Ancak, devrim mücadelesinin az bir güç kaybetmesi karşısında hızla paniğe kapılır ve devrim saflarını ilk o terk eder. Dolayısıyla, küçük-burjuva, hiçbir zaman uzun süreli bir mücadeleyi sürdüremez. Devrimin sürekliliği düşüncesi, bir küçük-burjuva için anlaşılabilir bir şeydir. Hele hele ki, uzatılmış bir savaş olarak Halk Savaşı, böyle bir sınıf için tam anlamıyla “mantıksız”dır! O, her şeyin hemen olmasını ister. Bu isteğine karşı çıkıldığında ya da gerçekleşmediğini gördüğünde, küçük bir çocuk gibi küser ve köşesine çekilir. Çekildiği köşesinden, devrim mücadelesi için aklına gelen her şeyi söyler. Büyük bir tarih bilgini edasıyla, devrimci mücadelenin tarihi hakkında ahkam keser; büyük bir asker uzman tavırlarıyla silahlı eylemlere komuta eder. O çok görmüş biridir, dolayısıyla “neler görmüştür neler!” O, her şeyi bilir, ama bildikleri yapılmamıştır! Oblomov edasıyla, oturduğu koltuktan “gençler”e öğütler verir: Birey olun, kendi kimliğinize sahip çıkın, örgüt denilen topluluklardan uzak durun!

Ama küçük-burjuva, her zaman bu kadar “sakin” değildir. Kimi zaman “kızır”, “köpürür”. Onun kıymeti bilinmemiştir, hakkı yenmiştir. Böyle durumlarda küçük-burjuva “yiğitleşir”. Tüm “kötülere”, “hak yiyicilere” meydan okur; o artık bir külhanbeyi olmuştur. Herkese haddini bildirmek ve hakkını almak için yollara düşer. Ama her zaman olduğu gibi, zor, oyunu bozar. Ve her türlü zora lanetler okuyarak, şiddetin her türlüsüne karşı olduğunu ilan ederek, “eski savaşçı” yeni “barışsever” olur. Bu “barışsever”liğini yaygınlaştırmak için, herkesin sanatla, edebiyatla uğraşmasını ister. Eğer her evde bir “piyano” olursa, insanların bu kadar şiddet yanlısı olmayacaklarını düşünür. Bu düşüncesiyle, “piyano” sahiplerine kendisini yakın hisseder. Onların birer burjuva, kapitalist olmaları değil, “barışsever” olmaları (“piyano” sahibi oldukları için) küçük-burjuvayı büyüler. Kapitalistlerin, “komünistlerin” söylediği kadar, “kötü”, “canavar”, “katil” olmadıklarını savunur ve bu “iyiliksever” kapitalistlere düşman olan proleterleri ve devrimcileri “terörist” olarak niteler. “O kötü niyetli teröristler olmasa”, dünyanın ve ülkenin nasıl zengin olacağını hayallerini kurar. Ve sonuç olarak, proletarya ile burjuvazi üzerinden “uçarak”, dünyaya barış ve refah getireceğine inanır.

Küçük-burjuvazinin en temel özelliği korkaklığı ve azimsizliğidir. Onu korkutan, karsızlaştırın ve aldığı kararları uygulamaktan alıkoyan tek etmen, **güçtür**. Güç olmadığı sürece hiçbir şeyin yapılamayacağına inanır. Ancak hiçbir zaman bir güç olmak için kendi özgücüne, kendi sınıf gücüne güvenerek yola çıkmaz. O, her zaman kendi dışındaki güçlerden medet umar. Bu nedenle kim güçlüyse ondan yana çıkar, onun yanında yer alır. Yanında yer aldığı “güç”, gücünü kaybetmeye başladığında onu terk eden yine odur.

Küçük-burjuva sınıfının bu özelliği, bu sınıfın aydınlarının da ortak özelliğidir. Sınıfının eğitim görmüş kesimi olarak küçük-burjuva aydınları, bu eğitim sürecinde elde ettikleri bilgiyi kendi sınıflarının hizmetine sunmak isterler. Bu aşamada, bu aydınlar “idealist küçük-burjuva” olarak ortaya çıkarlar.

Ancak küçük-burjuvazinin gelişen tekeli kapitalizm koşullarında ekonomik olarak sürekli gerilemesi karşısında, aydınları hizmetlerini sunacakları ve karşılığını alacakları yeni efendiler ararlar. Onlar, hizmetlerini kendi sınıflarına sunamadıkları için, kapitalist pazarda “hizmet” satıcısı olmak zorunda kalmış birer “mağdur”durlar. “Mağdur” olarak kapitalist pazanın “acımasız yasalana” boyun eğmekten de geri kalmazlar. “İş iştir” derler, her işi kabul ederler. Eski “idealist” aydın, şimdi kapitalist pazanın sıradan bir meta satıcısı olarak, metasına biçilen değer ve işlevi kabul etmiştir. Bu durumu, “bu işi ben yapmazsam, nasıl olsa bir başkası yapacak” diye meşrulaştırır.

Şimdi “o”, kendi sınıfının sürekli özenddiği büyük burjuvazinin, yani kapitalistlerin hizmetine girmiştir. Ancak ülke emperyalizme bağımlı bir ülke olduğundan, hizmetine girdiği “kapitalist” işbirlikçi-tekelci burjuvazinden başkası değildir. Böylece o yeni “işinde” işbirlikçilik stajı yapar.

Bu dönemde küçük-burjuva aydını işbirlikçilik stajını “yerli” işbirlikçi-tekelci burjuvazinin yanında yaptığı için, hizmeti de yerel kalır.

1980 sonrasında “liberalizm” salgınıyla birlikte, onlara yeni hizmet alanları açılmış, yerelden evrensele, küreselleşmeye sıçrama yapmışlardır. Artık “o”, kendi ülkesinin yerel “idealist” aydını olmaktan kurtulmuş, evrenselleşmiştir. Bu aşamada “o”, işbirlikçilik stajından öğrendiği tüm bilgi ve becerisini “küresel sermaye”nin hizmetine sunar. Artık

“o”, kozmopolit bir aydın, “küresel” bir varlık ve “dünya vatandaşı”dır.

Tüm kozmopolitliğine, “küresel” varoluşuna ve “küresel sermaye”nin hizmetine amade oluşuna rağmen, “o”, hâlâ içinden çıktığı sınıfın temel özelliklerini korumayı sürdürür. Belki de bu onun tek “muhafazakar” yanındır. Her an her şeyin altüst olacağı korkusuyla yaşar. Bu korkuyla, “küreselleşme”ye, kozmopolitizme daha sıkı sarılır. Bunların temsil ettiği güçlere tapar. Bu güçleri memnun edebilmek için yapamayacağı şey yoktur. Onun tek korkusu, bu güçlerin bir gün “o”nun hizmetine ihtiyaç duymayacaklarıdır. Bu nedenle kendisini sürekli yeni koşullara ve bu koşullara bağlı yeni görevlere uyarlamaya çalışır. Hizmetlerini satın alacak yeni efendiler arar.

Bugün ülkemizdeki küçük-burjuva aydınlarının “elit” kesimlerinin içinde buldukları durum budur.

Bu “elitler”, hizmetinde oldukları “küresel sermaye”nin “yerel çıkarları”nın gerçekleştirilmesinde görev üstlenmişlerdir. Bu görevleri, kimi zaman Karen Fogg’un talimatıyla “uykudan uyanarak” yerine getirirler, kimi zaman AB fonları ve “temiz vakıflar” aracılığıyla icra ederler. Onlar birer “elit” oldukları için, heryere koşturmazlar. İşlerini “seminerler”, “paneller”, “köşe yazıları” vb. yoluyla yaparlar. Sıradan küçük-burjuva aydınlarından farklı olarak, “uyandırılmadıkları” sürece sakin bir yaşam sürerler. “İdealist” oldukları dönemde savundukları ne varsa, bugün onun karşısına çıkarlar. İlk dönemlerinde “özel eğitim”e, “özel üniversite”ye karşı çıkarlarken, bugün bu “özel” eğitim kurumlarının “elit” öğretim üyeleri olmaktan bir sakınca görmezler.

Bugün bu “elit” küçük-burjuva aydınlarının “kışlası” Bilgi Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi’dir. Tarih Vakfı’ndan Açık Toplum Enstitüleri’ne kadar her türden “temiz vakıflar”ın “gönüllü destekçisi” yine onlardır.

İşte bu “elit”lerin son “idealist aydın görevleri” “Ermeni Soykırım”ı olmuştur. *İmparatorluğun Çöküş Döneminde Osmanlı Ermenileri: Bilimsel Sorumluluk ve Demokrasi Sorunları* olarak adlandırılan bir konferans düzenleyerek bu görevlerini icra etmeye koyulmuşlardır. Bu karar ve sonrasında gelişen olaylar, bu “elit”lerin sınıfsal kökenlerini en açık biçimde ortaya koymuştur.

Konferansa, “bu konudaki Türk resmi te-

zine mesafeli duran, eleştirel yaklaşan, tarihi ve toplumsal bilginin çok sesli ve çok parçalı olduğunu düşünen, birçoğu dönemin ve konunun uzmanı olan sosyal bilimciler ve tarihçiler”in katılacağı ilan edilmiştir.

Ülkede “milliyetçilik”in yükseldiğine ilişkin her türden değerlendirmeye karşın, onlar “aydın sorumluluğu” gereği korkusuzca “ulusal hassasiyetler”in üzerine gitmeye karar vermişlerdir. Üstelik bunu “vicdani bir sorumluluk idraki” içinde yapacaklarını da ilan etmişlerdir.

“Her küçük burjuvanın temel özelliği kendisinin ‘bir tek’, ‘eşsiz’ olduğuna inanmasıdır. Bu yüzden o, her merasimde bulunur: ‘Bütün düğünlerde nişanlı, bütün gömmelerde ölü’ olan odur. Devletin ve toplumun kendisi ile birazcık ilgilenmelerini, kendisine insanca muamele edilmesini ister. Duygularını anlatmakta ve özgür komşunun usareleriyle geçinmekte yine tam bir özgürlük sahibi olmak başlıca meselesidir.”*

Bu “vicdani sorumluluk” sahibi “elit” aydın, artık Ermeni sorununa da “elkoymuş”tur. Bu sorun, artık onlardan sorulur. Onlar olmaksızın “tarihsel gerçekler”in aydınlığa kavuşmayacağına inanmışlardır. Şöyle derler:

“Bu yeni oluşumun ortak paydası, vicdani bir sorumluluğun idrakidir. Bu, yalnız bilimsel gerçek açısından veya dünya vatandaşlığı nezdinde bir sorumluluk değil, aynı zamanda ülkemize, toplumumuza, demokrasimize karşı da bir sorumluluktur. Farklı, eleştirel ve alternatif seslerin yükselmesi, Türkiye toplumunun aslında ne kadar zengin bir düşünce çoğulluğuna sahip olduğunu göstermek, gene en fazla Türkiye’nin yararına olacaktır.”

Ama ne olduysa bundan sonra olmuştur. 24 Mayıs günü Adalet Bakanı Cemil Çiçek TBMM kürsüsünden şöyle konuşur:

“Bu, Türk Milletini arkadan hançerlemektir... Bu ciddiyetsizlik, bu sorumlusuzluk, bu millete küfretme, bu milletin nüfus cüzdanını taşıyanların bu milletin aleyhine propaganda yapma, ihanet etme dönemini artık ka-

patmamız lazım. Çünkü, milletin vicdani rahatsız oluyor.”

Böylece “milletin vicdani” kılıcını çekip “elitin vicdani”na savaş ilan etmiştir. Artık “milliyetçiler” ile “dünya vatandaşları” karşı karşıyadır.

Murat Belge, Taner Akçam, Halil Berktaş gibi eski “sol”un eski “silahşörleri”nin içinde yer aldığı “elit aydın”dan beklenen, bu savaş ilanına karşı “dünya vatandaşı” olmanın onuruna yakışır bir tutum almalarıdır.

Ama onlar birer küçük-burjuva aydını oldukları için, gücü gördükleri her yerde kuyruklarını ayaklarının arasına kıştırıp kenara çekilmeyi yeğlerler. Öyle de olmuştur. “Milletin vicdani”nın savaş ilanı üzerine konferans iptal edilmiştir.

“Sorumluluk” sahibi, “demokrasi savaşçısı” küçük-burjuva “elit” aydınları, dün “sol” içinde yer alırken yaptıkları gibi, bugün de “sopa”yı gördükleri her yerde “sorumluluk”larını kolayca bir yana itebilmişlerdir.

Onların kendi kendilerine “dünya vatandaşlığı”, “aydın sorumluluğu”, “demokrasi savaşçılığı” yakıştırmaları, “Ermeni soykırımı” karşısında “vicdani sorumluluk” sahibi görünmeleri tümüyle kendi sınıfsal özelliklerinin bir ürünüdür.

Bu “sorumluluk” sahibi “elit”, “Ermeni Soykırımı” konusunda seslerini yükseltme “cesareti” gösterdiklerinde bile bir güce dayanmışlardır. Sabancı ve Bilgi Üniversitelerinin “himayesinde” yapılması planlanan “Ermeni Soykırımı” konferansında, hiç birisi kendi “hami”lerinin, Sabancılar’ın Kayseri ve Adana’daki “tehcir” edilmiş Ermeni malları üzerinden elde ettikleri servetleri üzerine “tebliğ” sunmayı akıllarına bile getirmemişlerdir.

Onlar küçük-burjuva sınıfının aydınlardır, “elit” aydınlardır. Kendi sınıfları gibi güce taparlar. Güç sahiplerinin hizmetine gitmekle güç sahibi olduklarını düşünürler. Güç, onların tanrılarıdır. Her kul gibi, tanrılarına taparlar.

Türkiye halkları ve Türkiye devrimci hareketi bu küçük-burjuva “elit” aydınlardan kurtulduğu ölçüde özgürleşecektir, güç sahiplerine boyun eğmek yerine, onlara karşı savaşarak zafere ulaşacaktır.

Onlar ise, “yükselen milliyetçi dalga” karşısında “ulusalcı”, devrimci mücadelenin yükselmesi karşısında “marksist” olarak yaşamlarını idame ettirmeye çalışacaklardır.

* Maksim Gorki, *Küçük-Burjuva İdeolojisinin Eleştirisi*.

AB Anayasa Referandumu

AB Tipi

Yeni-Sömürgeciliğin İflası

“İhraç edilmiş sermaye, ihraç edildiği ülkelerde, kapitalizmin gelişmesini etkiler, hızlandırır. Böylece, sermaye ihracı, ihracatçı ülkelerdeki gelişmeyi bir parça durdurma eğilimi taşısa da, bunun, bütün dünyadaki kapitalizmi derinlemesine ve genişlemesine geliştirmek pahasına olduğunu unutmamalı.” (Lenin, *Emperyalizm*, s. 78.)

29 Mayıs günü Fransa’da “AB Anayasası” için yapılan referandumunda “hayır” oylarının %55 çıkması ve böylece Fransız halkının büyük bir çoğunluğunun “AB Anayasası”nı reddetmesi pek çok değişik değerlendirmeye ve yoruma yol açmıştır.

17 Aralık 2004’de AB’den “görüşmelere başlama tarihi”nin alınmasıyla birlikte herşeyin güllük-gülistanlık olacağını söyleyen yerli “medya”, bu tarihten sonra AKP’de görülen “yorgunluk” belirtileri ve “bayrak krizi”yle birlikte yükselen “milliyetçilik” karşısında içine düştükleri şaşkınlık içinde “imtiyazlı ortaklık” fikrine dört elle sarılırken, Fransa’da yapılan referandum neredeyse “cankurtaran simidi” gibi görülmüştür.

Özellikle AB’nin “Kopenhag kriterleri”, “Maastrich kriterleri” vs. söylemlerle Türkiye’den ulusal devleti ve ulusal ölçütleri bir yana bırakarak, herşeyi ile Brüksel’e tabi olmaya yönelik istemlerin halk kitlelerinin tepkilerine yol açtığı bir evrede, “imtiyazlı ortaklık”ın, “halkın gazabından kurtulmanın” tek yolu olduğu düşüncesinin “beyaz Türkler” ve AKP içinde yaygınlaşmışken, Fransa’dan gelen haber hepsini sevindirmiştir. Öyle ki, Fransa’da yapılan referandumun “hayır”la sonuçlanmasıyla birlikte AB’nin geleceğinin

tartışmaya başlandığı bir ortamda, bu sonuçların “Türkiye’nin AB üyeliğini etkilemeyeceği” açıklamaları yapılırken, kapalı kapılar ardında yapılan toplantılarda AKP ve mehteran takımının büyük bir “oh” çektiği basına kıyasından köşesinden yansımıştır. Fransa’da “AB Anayasası”nın reddedilmesiyle, Kıbrıs’tan Ege’ye, Kürt sorunundan Ermeni sorununa kadar “milliyetçilik dalgası”nın yükselmesine yol açan “AB dayatmaları”ndan kurtulabileceklerinin hesabı içine girmişlerdir.

Türkiye’de AKP hükümeti ve “medya”da bu gelişmeler olurken, Fransız halkının “AB Anayasası”nı reddetmesinin “Brüksel”de “serinkanlılıkla” karşılandığı, “piyasalar”ın bundan etkilenmediğine ilişkin yayınlar yapılmaya başlanmıştır. Almanya’da yapılacak erken seçimde başbakan olmasına kesin gözüyle bakılan A. Merkel’in, Fransa’daki referandum sonucunu, “Türkiye konusunda bizim söylediklerimizin doğruluğunu kanıtlamıştır” açıklaması ise fazlaca itibar görmemiştir.

Avrupa’da ve dünyada bu ve benzeri değerlendirmeler yapılırken, olayın kahramanları, Fransız halkı, büyük bir coşkuyla %55’lik “hayır” zaferini kutlamıştır.

Fransız Sosyalist Partisindeki “globalizm” yandaşlarının etkisinde “evet” oyu kullanan sol seçmen bir yana bırakıldığında, Fransız Komünist Partisi, Yeşiller Partisi, troçkist Devrimci Komünist Liga ve sol Sosyalist Parti üyeleri ve seçmenleri bir bütün olarak “hayır” oyu kullanmıştır.

Ama ülkemiz “medya”sı ve “neo-liberal” küçük-burjuvalar (özellikle bay %5 Ertuğrul Özkök ve şürekası) Fransa’da solun bir bütün olarak “hayır” oyu kullanarak “neo-liberalizme” büyük bir şamar indirmesini hazmedememişlerdir. Onlar, ellerindeki tüm araçları kullanarak, aşırı-sağcı Le Pen’in “hayır” oylarını öne çıkartmaya çalışarak, Fransa’da “kızıl elma koalisyonu” olduğunu, dolayısıyla Fransız solunun da “milliyetçiliği” kaydığı demagojisine dört elle sarılmışlardır. Amaçları, Fransa’daki referandumda “neo-liberalizme” karşı Fransız halkının açık ve kesin tutum almasını önemsizleştirmek ve bunun ülkemizde ortaya çıkarabileceği etkileri önlemekten ibarettir.

Gerçekte ise, aşırı-sağcı, ırkçı-milliyetçi Le Pen’in oyları %10-12 arasındadır. Bu nedenle, referandumdan çıkan %55 “hayır” oyunun büyük bölümü sol kitleye aittir. Şu ya da bu biçimde Sosyalist Partinin “globalist” yöneticilerinin etkisinde kalmış olan sol kitlenin oranı ise %10-12 düzeyinde kalmıştır. Bu da, “hayır” oyu veren Fransız halkının büyük çoğunluğunun “neo-liberalizme” karşı sol bir güç oluşturduğunu açıkça gösterir. Nitekim geçen yıl yapılan bölgesel seçimlerde Fransa “kızıl”a boyanmış, 22 bölgenin 20’sini sol parti adayları kazanmıştır. (Sağ partilerin kazandığı iki bölge Alsas ve Korsika’dır.) Ve Paris, yıllar sonra “sağın kalesi” olmaktan çıkmış, Fransızların deyişiyle “kızıl” olmuştur.

Fransız referandumundan çıkan “hayır”, sözcüğün tam anlamıyla, işçisinden köylüsüne tüm Fransız halkının “globalizm”e, “neo-liberalizm”e karşı **siyasal ve ideolojik tavrı** alışıdır.

Fransız halkının bu siyasal ve ideolojik tavrını kendi kamuoyundan gizleme gayreti içine giren AB’nin diğer ülkelerinin siyasal yöneticileri ve burjuva ideologları, referandumdaki “hayır”ları işsizliğe, ucuz göçmen işçiliğe, dolayısıyla AB’nin genişlemesine karşı bir tepki olarak göstermeye çalışmaktadır.

Fransız sol partilerinin çok açık biçimde ortaya koyduğu gibi, “AB Anayasası”na karşı

yürütülen “hayır” kampanyası, “neo-liberalizm”in “serbest pazar ekonomisi”ne, “globalizm”in ulus-devletleri güçsüzleştirme ve dağıtma amacına karşı yürütülmüştür. Sağ ve aşırı-sağ partilerin, referandumu “göçmen işçiler”e karşı bir kampanyaya dönüştürme çabaları etkisiz kalmıştır.

Fransa’daki referandumdan çıkan “hayır” sonucu karşısında hemen herkesin kabul ettiği yargı ise, “soğuk savaş sonrası dönemin sona erdiği” olmuştur.

Evet, Fransa’da “AB Anayasası”nın %55 “hayır” oyu ile reddedilmesi, Irak’ın işgaliyle sona eren “globalizm” dönemini **Avrupa için** de sona erdirmektedir. Tek farkla ki, Irak işgali ile askeri güç kullanarak “globalizm”i sona erdiren Amerikan emperyalizmi iken, Avrupa için sona erdiren Fransız halkı olmuştur.

Bugün Avrupa’da, Avrupa’nın emperyalist-kapitalist ülkelerinde bir dönem sona ermektedir. Kimilerinin “birleşik Avrupa”, kimilerinin “Avrupa Birleşik Devletleri” olarak düşledikleri **AB emperyalizmi** oluşturma planı, bizzat halk tarafından durdurulmuştur.

Kimi zaman “globalleşme”, kimi zaman “neo-liberalizm”, kimi zaman “büyük demokrasi ve uygarlık projesi” sıfatlarıyla ideolojik olarak tanımlanan dönem, Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığıyla ortaya çıkan “potansiyel pazarları” Avrupa’nın emperyalist-kapitalist ülkelerinin “arka bahçesi” haline getirmek için **yeni-sömürgecilik yöntemlerinin** kullanıldığı bir dönemdir. Burjuva ideologlarının dilinde “neo-liberalizm” olarak sunulan bu yeni-sömürgecilik uygulaması, dağıtılmış olan sosyalist blok ülkelerinde kapitalist bir pazar yaratmayı ve bu amaçla kapitalizmi yukardan aşağıya geliştirmeyi hedeflemiştir.

AB’nin “demokrasi kriterleri” olarak sunduğu tüm uygulamalar, yukardan aşağıya kapitalizmin geliştirilmesi için “aday ülkeler”de gerekli siyasal koşulları oluşturmakla ibarettir. “Ekonomik kriterler” ise, Amerikan emperyalizminin yeni-sömürgecilik uygulamalarında olduğu gibi, “aday ülkeler”de Avrupa’nın tekelci sermayesinin yatırımları için gerekli koşulları oluşturmayı amaçlar.

Amerikan emperyalizmi gibi yeni-sömürgecilik yöntemlerini uygulayabilmek için yeterli ekonomik güce sahip olmayan Avrupa’nın emperyalist ülkeleri, “AT”yi **hızla** “AB”ye dönüştürerek, yeni-sömürgecilik için gerekli ekonomik kaynakları oluşturmaya çalış-

mişlardır. Oluşturulan Avrupa Merkez bankası ve AB fonları aracılığıyla “aday ülkeler”de kapitalizmi yukardan aşağıya geliştirmeye soyunan Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin ilk işi, bunun “siyasal zeminini oluşturmak” amacıyla “demokratikleşme paketleri”ni uygulamaya sokmak olmuştur. Bu amaçla “eski totaliter rejimler”de “rejim muhalifi” küçük-burjuvalar içinden işbirlikçiler yaratmaya girişmişler ve milyarlarca euro harcamışlardır. Arkasından “Maastrich kriterleri” devreye sokulmuştur. “Totaliter rejim”den kalma tüm kamu kuruluşları, ya özelleştirilmiş ya da kapatılmıştır. Avrupa’nın tekelci sermayesinin bu ülkelere yerleşmesi için sübvansiyonlar yapılmış, altyapı yatırımları finanse edilmiştir.

Ancak, “Rusya pazarı”nda Amerikan emperyalizminin başına gelenler, benzer biçimde Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin de başına gelmiştir: Yapılan tüm harcamalara rağmen “eski sosyalist ülkeler”de yeterli pazar genişlemesi sağlanamamıştır. Kapitalist pazar genişletme yönündeki her yeni girişim yeni harcamalar gerektirmiş ve bunun sonucunda AB fonları hızla tükenmeye başlamıştır.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin “arka bahçesi”nde yeterli pazar olanakları geliştirilemediği için, 1997’de Asya’da başlayan aşırı-üretim bunalımı 2000 yılında tüm AB

ülkelerini etkisi altına almıştır. Küçük ve orta ölçekli şirketlerin iflasını büyük sermaye şirketlerinin iflası izlemiştir. Avrupa’nın emperyalist ülkelerinde işsizlik hızla artmış ve %10’lara yükselmiştir.

Bu koşullarda AB’nin “kurucu ülkeleri”ndeki ekonomik bunalımı geçiştirebilmek için gerekli kaynaklar, Doğu Avrupa ülkelerinin kapitalist pazara açılmaları için tüketildiğinden, ekonomik bunalım sürekli hale gelmiştir. İster “neo-liberalizm” diyerek, ister “Avrupa Birleşik Devletleri” söylemiyle, isterse “büyük demokrasi projesi” demagojisiyle yapıyor olsun, Avrupa tipi yeni-sömürgecilik, Avrupa’nın emperyalist ülkelerindeki kitlelere pahalıya mal olmuştur.

Yıllarca “AB”, “AB’nin genişlemesi” propagandalarıyla halkların tepkileri pasifize edilmeye çalışılmışsa da, “AB Anayasası” referandumuyla birlikte tüm tepkiler açığa çıkmıştır.

Fransa’daki referandum sonuçları, burjuva ideologlarının ifadesiyle “AB’nin genişlemesinin sonucu” ve sonu olurken, aynı zamanda AB’nin emperyalist ülkelerinin AB tipi yeni-sömürgecilik yöntemlerinin iflasını ilan etmiştir.

Ve şimdi bu iflas, Hollanda’da yapılan referandumdan %63 “hayır” oyunun çıkmasıyla bir kez daha onaylanmıştır.

KADİR MANGA

ALPASLAN ÖZDOĞAN

SİNAN CEMGİL

31 Mayıs 1971 / Nurhak

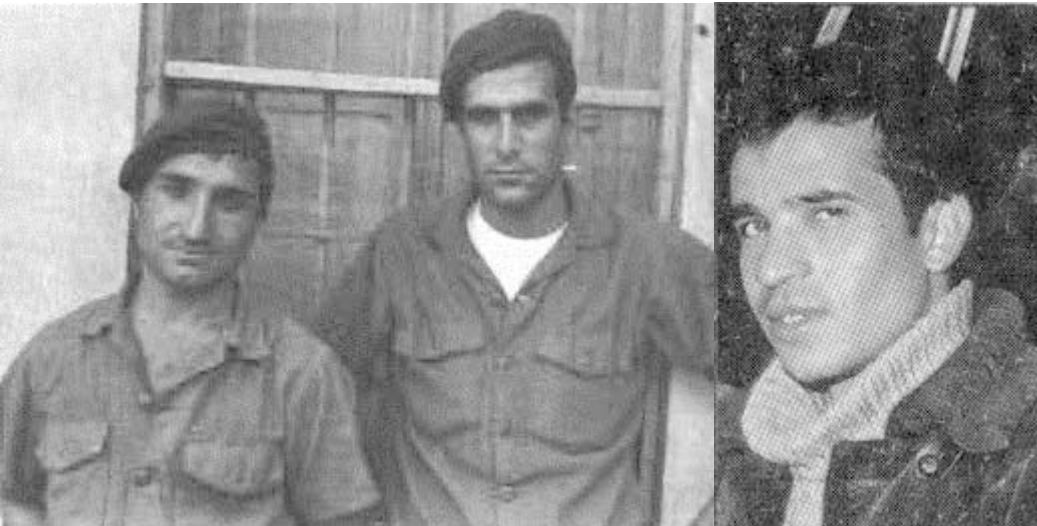
TÜRKİYE HALK KURTULUŞ ORDUSU **KURUCU VE ÖNDERLERİ**

6 Mayıs 1972 / Ankara

YUSUF ASLAN

DENİZ GEZMİŞ

HÜSEYİN İNAN

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHESİ

İlk Genel Komite Üyesi

HÜSEYİN CEVAHİR

1 HAZİRAN 1971

İSTANBUL/MALTEPE

1947'de Tunceli'de doğdu. Yüksek öğrenim için Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesine girdi. Burada devrimci gençlik hareketlerine katıldı. Dev-Genç içinde yer alan Hüseyin yoldaş, Mahir Çayan yoldaşla bu mücadele içinde tanıştı. THKP-C'nin oluşum sürecinde yer aldı ve kurucularından oldu. Oluşturulan ilk Genel Komite'de yer alarak, Doğu Anadolu Bölge Sorumluluğu'nu üstlendi.

THKP-C'nin 1971 yılında başlattığı Öncü Savaşının ilk evresinde gerçekleştirilen merkezi eylemlerin içinde yer aldı. İstanbul'da şehir gerillasının yaratılması amacıyla alınan karar üzerine Mahir yoldaşla birlikte buraya geçti. Has'ların günlük gelirlerinin kamulaştırılması ve Siyonist ajan E. Elrom'un tutsak alınması eylemlerine katıldı.

Elrom eylemi üzerine oligarşinin başlattığı kuşatma ve imha operasyonu sırasında, 29 Mayıs 1971'de Mahir yoldaşla birlikte İstanbul-Maltepe'de kuşatıldılar. Bu iki "adalı"nın üç gün süren kuşatması, 1 Haziran günü başlatılan operasyonla sonlanırken, Cevahir yoldaş şehit düştü, Mahir yoldaş ağır yaralı olarak tutsak edildi.

Cevahir yoldaşın sanat ve kültür üzerine yayınlanmış çeşitli yazılarının yanında, Küba Devrimi üzerine bir yazısı bulunmaktadır.

1960 yılında Kars'da doğdu. 1977'de devrimci mücadeleye THKP-C/HDÖ saflarında katıldı. 1977-1979 yılları arasında Kars bölgesinde örgütsel faaliyette bulunan "Dede", bu dönemde faşist milis güçlere karşı THKP-C/HDÖ'nin gerçekleştirdiği silahlı eylemlerde yer aldı. MHP Kars İl Başkanı'nın cezalandırılması eylemine katıldı. 12 Eylül askeri darbesi koşullarında tutsak edildi. 1986 yılına kadar Selimiye, Metris, Sağmalcılar ve Erzurum Askeri Cezaevlerinde yattı.

1986 yılında tutsaklığı sona erer ermez pratik örgütsel faaliyet içinde yer aldı. THKP-C/HDÖ'nin 1991-1993 yılları arasında gerçekleştirdiği "30 Mart-Kızıldereli Harekâtı" (1991); "Eylül Harekâtı" (1992) ve "15 Mart Harekâtı" (1993) içinde yer aldı. THKP-C/HDÖ İstanbul İl Komitesi üyesi olan "Dede" yoldaş, bir şehir gerillası olarak savaşın tüm zorluklarına ve olanaksızlıklarına rağmen üstlendiği görevleri yerine getirmekte tereddüt etmedi.

9 Mayıs 1993 Pazar günü saat 12'de İstanbul/Fatih'teki örgüt evinin oligarşinin zor güçlerince basılmasıyla başlayan çatışmada şehit düştü.

AĞADEDE SARIKAYA

1960/KARS

9 MAYIS 1993/İSTANBUL

1963 yılında Kayseri'de doğdu. Daha henüz Ortaokul sıralarındayken devrimci mücadeleyle tanıştı. THKP-C/HDÖ sempatisi olarak örgütsel çalışmalarda kendisinden istenen her şeyi yerine getirmek için olanca gücüyle çalıştı. Örgüt saflarında ortaya çıkan II. Sağ-sapmanın yarattığı kargaşa içinde bir süre Kayseri ile sınırlı bir ilişki içinde bulundu. 1979 sonlarında bu sağcı unsurlara yönelik polis operasyonunda tutsak edildi. Ankara/Mamak cezaevinde yattı. Tutsaklığının ilk gününden itibaren örgütle bağlantı kurdu ve THKP-C/HDÖ'nin örgütsel işleyişine dahil edildi. 1981'de tutsaklığı sona erdikten sonra değişik kentlerdeki örgüt üyeleri arasında bağlantıların kurulmasında çalıştı. Her koşulda cezaevindeki tutsak yoldaşlarıyla bağlantı kurmayı başardı. Bu görevlerini 1986 yılına kadar aksatmadan sürdürdü. İşkenceler sonucu meydana gelen rahatsızlığı nedeniyle Ankara'da kaldırıldığı hastanede 21 Mayıs 1986'da yaşamını yitirdi.

LEYLA DOĞAN

1963/KAYSERİ

21 MAYIS 1986/ANKARA

TKP(M-L) VE TİKKO'NUN KURUCUSU VE ÖNDERİ İBRAHİM KAYPAKKAYA

18 MAYIS 1973
DİYARBAKIR

1949 yılında Çorum'da doğdu. İlkokulu bitirdikten sonra Hasanoğlan Öğretmen Okulu'na girdi. Burayı bitirdikten sonra İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na başladı. Aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi-Fizik Bölümü öğrencisi olan Kaypakkaya, sol düşüncelerle burada tanıştı. Mart 1968'de Çapa Fikir Kulübü'nün kurucuları arasında yer aldı. Çapa Fikir Kulübü'nün başkanı olan Kaypakkaya, 6. Filo'ya karşı bildiri yayınladığı gerekçesiyle Kasım 1968'de okuldan atıldı.

FKF ve TİP içinde ortaya çıkan ayrışmada MDD kesiminde yer aldı. İşçi-Köylü gazetesinin İstanbul'daki bürosunda çalışan Kaypakkaya, Aydınlık ve Türk Solu dergilerine yazılar yazdı. Aydınlık içinde meydana gelen ayrışmada D. Perinçek'in başını çektiği PDA saflarında yer aldı. 1972 yılına kadar PDA (TİİKP) saflarında çalıştı ve DABK üyesi olarak görev yaptı. Bu tarihte PDA oportünistleriyle yolları ayrıldı. D. Perinçek ve çevresinin revizyonist ve oportünist olduklarını söyleyen Kaypakkaya, ayrılık sonrasında TKP(ML)-TİKKO'yu kurdu.

TKP(ML) faaliyetlerinin yoğunlaştığı Dersim bölgesinde mücadele ederken, 24 Ocak 1973'de Vartinik mezrasında oligarşinin resmi zor güçleri tarafından sanıldı. Çatışma sırasında Ali Haydar Yıldız şehit düşerken, Kaypakkaya yaralı olarak çatışma alanından uzaklaştı. Ancak beş gün sonra kendisinin kaldığı köydeki bir öğretmenin ihbarıyla yakalandı. Dört ay süren işkencelerde hiçbir şeyi kabul etmedi ve bu işkenceler sonucu 18 Mayıs 1973'de şehit düştü.

Onun işkencedeki kararlı tutumu tüm devrimciler için bir örnek olmuştur.

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com

www.kurtuluscephesi.org

www.kurtuluscephesi.net

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org

erisyayinlari@kurtuluscephesi.org

- MAHİR ÇAYAN: **KESİNTİSİZ DEVRİM II-III**
THKP-C/HDÖ : **TÜRKİYE DEVRİMİNİN ACİL SORUNLARI-I**
İLKER AKMAN : **MEVCUT DURUM VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **OLİGARŞİ NEDİR?**
THKP-C/HDÖ : **MARKSİZM-LENİNİZM BİR DOGMA DEĞİL, EYLEM KILAVUZUDUR-III**
THKP-C/HDÖ : **THKP-C/HDÖ VE 15 YIL**
THKP-C/HDÖ : **POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **GRAMSCI ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **REVİZYONİZMİN REVİZYONU**
THKP-C/HDÖ : **ULUSAL SORUN ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **“BDS” : BİR PRAGMATİK SAPMA**
THKP-C/HDÖ : **“YENİ” OPORTÜNİZM ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **ZAFER BİZİM OLACAKTIR! [Ankara Davası Savunması]**
THKP-C/HDÖ : **DEVİRİM PROGRAMLARI**
THKP-C/HDÖ : **RUS DEVRİMİNDEN ÇIKAN DERSLER**
THKP-C/HDÖ : **ESKİ BİR GERİLLANIN “EMEK”İ**
THKP-C/HDÖ : **PASS VE “YENİ ÇÖZÜM”ÜN FIRSATÇILIĞI**

DEVİRİMCİ MARŞLAR VE EZGİLER

DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-I]

LAİKLİK VE ŞERİATÇILIK ÜZERİNE [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-II]

